

EERLIJK AAN DE SLAG

Collegeprogramma
2022-2026

13 december 2022

Inhoudsopgave

Eerlijk aan de slag: het collegeprogramma	4
Programma 1: Bestuur	8
Financiële opgave	8
Bestuursstijl	9
Organisatieontwikkeling	10
Dienstverlening	11
Participatie	12
Data	13
Veiligheidsplan 2022-2026	14
Subsidieprogramma	16
Gemeentelijk vastgoed	17
Programma 2: Verkeer en vervoer	18
Lobby Bodegravenboog	18
Mobiliteitsvisie	18
Onderhoudsplan leefomgeving	19
Onderzoek provinciale parallelweg Bodegraven-Nieuwerbrug	20
Programma 3: Economie	21
Economie	21
Bodegraven centrum	22
Winkelcentrum Broekvelden en omgeving	23

Programma 4: Onderwijs	25
Onderwijshuisvesting	25
Onderwijs	25
Programma 5: Sport, cultuur en recreatie	27
Sport	27
Evertshuis	28
Cultuur	29
Recreatie en toerisme	30
Programma 6: Sociaal domein	31
Preventie	31
Werk en inkomen	32
Jeugdzorg en Wmo	33
Regionale inkoop Jeugd en Wmo 2025	35
Programma 7: Duurzaamheid en milieu	36
Routekaart klimaatneutraal en RES	36
Energie besparen	37
Afval, grondstof, schoon	38
Programma 8: Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	39
Versnellen woningbouw	39
Tijdelijke woningen	40
Natuur en Landbouw	41
Omgevingswet	42

Eerlijk aan de slag: het collegeprogramma

Beste leden van de gemeenteraad,

Wij zijn inmiddels een aantal maanden aan de slag als nieuw college. Natuurlijk heeft iedere wethouder zich verdiept in de respectievelijke portefeuilles. Er is veel werk te verrichten. Als college willen we een accent leggen op sturing en uitvoering. Daarom hebben we ervoor gekozen om de plannen voor de komende jaren nader uit te werken in een collegeprogramma. Daarmee hebben we uitdrukkelijk oog voor effectieve sturing en daadwerkelijke uitvoering. Het herstelplan, het kaderstellend raadsbesluit van 6 juli 2022 en de aan de raad aangeboden begroting 2023 inclusief meerjarenbegroting liggen aan dit programma ten grondslag. In onze aanpak staan programmatische sturing en samenhang tussen beleidsterreinen centraal. De naam van het collegeprogramma is niet verrassend: *Eerlijk aan de slag: het collegeprogramma*, daarmee de uitwerking van het coalitieakkoord accentuerend.

Met dit collegeprogramma bieden wij u als raad inzicht in de wijze waarop wij de in de begroting en meerjarenbegroting verwoorde ambities – in lijn met het coalitieakkoord – willen gaan verwezenlijken.

In de titel van de begroting 2023 verwijzen we naar de uitdaging van een zware wielerkoers: *‘De eerste etappe, in de koers blijven’*. Het collegeprogramma dat nu voor u ligt, maakt integraal onderdeel uit van deze eerste etappe. Collegeprogramma en begroting zijn wat ons betreft complementair.

Financiën

Er zijn vele ambities te verwezenlijken. Met dit collegeprogramma willen we de juiste prioriteiten aanbrengen en focus creëren in de uitvoering. We staan tenslotte voor grote financiële en maatschappelijke opgaven, die vragen om een integrale aanpak met een krachtige sturing. In ieder geval zal van ons een ijzeren discipline worden gevraagd om binnen de kaders van onze financiële opgave te blijven handelen. Door uitdrukkelijk te sturen op voortgang en resultaten ontstaat er meer effectiviteit en efficiëntie in de organisatie en uitvoering. Dat moet ook ruimte scheppen voor mogelijkheden van nieuw beleid en het bedienen van inwoners en ondernemers voor alledaagse verzoeken. We handelen hierbij binnen de financiële kaders die leiden tot het noodzakelijke financieel herstel.

Bestuursstijl

Een open, transparante en eerlijke bestuursstijl zien we als essentieel om onze ambities te kunnen bereiken. Om dit vorm te geven gaan we op korte termijn concrete stappen zetten. Onderstaand (en onder programma 1) gaan we hier nader op in.

Daar waar er sprake is van nieuwe beleidsmatige ontwikkelingen, leggen we een startnotitie voor aan de raad. Hierdoor krijgt de kaderstellende rol van de raad meer inhoud, zowel op financieel als beleidsmatig terrein. Dergelijke kaders geven de raad ook meer houvast om de uitvoering te controleren en zicht te houden op de voortgang. Prestaties kunnen zo beter worden gemeten.

Binnen de door de raad gestelde kaders stuurt het college op hoofdlijnen. Met behulp van programma's en projecten kan focus worden gehouden en tegelijkertijd integraal beleid worden gevoerd. In de grotere thema's komen diverse beleidsterreinen samen: daarin is sturing op samenhang en resultaat noodzakelijk. We passen het informatieniveau aan de kaders aan om te voorkomen dat de raad wordt overstelpt met

detail- en managementinformatie. Dit geldt overigens ook voor het college: stukken voor het college dienen ook het juiste informatieniveau te bevatten. Binnen de kaders rapporteert het college aan de raad volgens een overeengekomen schema en stramien.

Omdat we meer focus leggen op projecten/werkzaamheden die bijdragen aan de belangrijkste maatschappelijke en financiële doelstellingen van de gemeente zullen we in tegenstelling tot de afgelopen jaren vaker 'nee' moeten zeggen. Bij nieuwe initiatieven geven we snel aan of we hier wel of niet mee aan de slag gaan. Onze beslissing onderbouwen we zorgvuldig. Zo verantwoorden we onze keuzes aan initiatiefnemers en samenleving. Met deze werkwijze hopen we ook te voorkomen dat initiatiefnemers onnodig tijd, geld en energie steken in plannen die wij in beginsel niet willen omarmen en/of kansrijk achten.

Tot slot blijft voor ons de participatieverordening uit 2021 leidend en zullen we deze de komende tijd verder uitwerken, onder andere in relatie tot de Omgevingswet.

Prioriteiten en programma's

We geven deze collegeperiode prioriteit aan de volgende thema's: (versnelde) woningbouw, Preventie en veiligheid, economie en duurzaamheid. Daarmee beogen we bovenal de samenhang tussen beleidsterreinen te bevorderen. Zo sluiten we aan bij de ambities 'gezonde dorpen', 'duurzaam landschap' en 'sterke samenleving' uit onze Toekomstvisie "Bodegraven-Reeuwijk, knooppunt in het Groene Hart".

Woningbouw

Allereest vinden we het belangrijk dat we voldoende woningen gaan bouwen, zodat inwoners in een passende en betaalbare woning in onze gemeente kunnen (blijven) wonen. We beseffen dat we, als het hier om gaat, van vele externe factoren afhankelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan de economische ontwikkelingen, materiaalprijzen, rente, rijksbeleid etc. Toch ontslaat dit ons niet van onze plicht alles te doen wat binnen onze mogelijkheden ligt. Met behulp van de sturingsinstrumenten die we hebben, willen we de versnelling van de woningbouw in onze gemeente zoveel mogelijk stimuleren. Omdat de nood zo hoog is zetten we in op alternatieven als tijdelijke woningen. We gaan scherpe keuzes maken. Onze voorkeur gaat hierbij uit naar projecten die het meest bijdragen aan het realiseren van onze doelstellingen. We zijn en blijven ons ervan bewust dat een toename van het aantal inwoners ook vraagt om voldoende voorzieningen; bijvoorbeeld op het gebied van onderwijshuisvesting. We begrijpen dat dit alles veel vraagt van onze ambtelijke organisatie. Om alles tot een goed einde te brengen, maken we hier meer capaciteit binnen de ambtelijke organisatie voor vrij.

Preventie en veiligheid

Preventie binnen het sociaal domein zien we als een tweede speerpunt. We gaan nieuw preventiebeleid opstellen waarbij we verbinding maken met het onderwijs- en sportbeleid. Hoe meer inwoners, jong en oud, actief zijn binnen de mogelijkheden die zij hebben, hoe beter dat is voor de gezondheid en hoe minder er beroep gedaan behoeft te worden op kostbare voorzieningen. Bij jongeren geldt in het bijzonder het belang van een integrale benadering op dit gebied vanuit jeugd- en jongerenwerk en veiligheidsbeleid. Met een samenhangend preventiebeleid verwachten wij uiteindelijk allerlei vormen van ondersteuning en escalatie van zorg te voorkomen.

Schuldhelpverlening kan wanneer dit goed functioneert, ook een grote bijdrage leveren op het gebied van preventie. Met de huidige inflatie en stijging van de energieprijzen dreigen meer inwoners dan ooit in de financiële problemen te komen. We heroverwegen op dit moment de manier waarop de schuldhelpverlening in onze gemeente wordt vormgegeven. We kopen dit nu in bij een (extern) bureau. De dienstverlening voldoet echter niet aan de door ons gewenste standaarden. We willen de

schuldhulpverlening op korte termijn zodanig borgen dat het een bijdrage levert aan het voorkomen van een negatieve zorgspiraal. We vinden het belangrijk dat we snel maar ook zorgvuldig tot een besluit komen.

Ook op veiligheid komt de komende jaren de nadruk te liggen. Mede vanuit het oogpunt van preventie. De gemeente kan een belangrijke bijdrage leveren aan integraal veiligheidsbeleid. Denk aan handhaving en toezicht door de boa's, jeugd- en jongerenwerk en preventief beleid. Maar ook door andere organisaties als onderwijs en woningcorporaties te betrekken, kunnen we problemen voorkomen dan wel sneller oplossen. In het vierde kwartaal van 2022 bieden we nieuw veiligheidsbeleid ter vaststelling aan de gemeenteraad aan.

Economie en mobiliteit

Samen met het bedrijfsleven willen we grote stappen zetten om de bereikbaarheid te verbeteren. Dit doen we onder andere via de lobby voor een snelle realisatie van de Bodegravenboog. We gaan daarnaast aan de slag met de uitvoering van de *Bedrijventerreinvisie 2030-2040*. Belangrijk onderdeel hiervan is dat we toewerken naar extra ruimte om te ondernemen. Hiervoor zijn in de Bedrijvenvisie nieuwe locaties voorzien: Zoutman-West in Reeuwijk-Brug en Rijnhoek 2 in Bodegraven. Voor deze nieuwe locaties willen we waar mogelijk dubbel ruimtegebruik als norm hanteren. Verduurzaming van de economie is een belangrijk speerpunt voor ons. We maken hiertoe een terreingericht plan van aanpak ter verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen, waarin we de gemeentelijke kennis bundelen met die van de regio en ODMH. Daarbij zoeken we de samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven. Tot slot willen we focus leggen op een nieuw plan voor het centrum van Bodegraven. Het centrumplan moet een integrale aanpak inhouden, in goed overleg met de eigenaren, met het oog op onder meer winkelen, wonen, verblijfskwaliteit, mobiliteit en parkeren. Het op één lijn krijgen van inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden is voor ons van groot belang.

Duurzaamheid

Naast de stappen die we binnen economie op duurzaamheid zetten, gaan we gemeentebreed meer prioriteit geven aan duurzaamheid. De Regionale Energie Strategie (RES) werken we verder uit en voeren die vervolgens ook uit. We actualiseren de Routekaart en zetten in op energiebesparing door inwoners, ondernemers en de gemeente zelf. In 2023 knappen we de milieustraat op. En zo zullen er nog meer maatregelen volgen. Duurzaamheid moet onderdeel worden van alle beleidsterreinen en te nemen besluiten.

Opbouw collegeprogramma

Bovenstaande thema's en andere belangrijke ambities hebben wij nader uitgewerkt in dit collegeprogramma. Het collegeprogramma volgt de opbouw van het coalitieakkoord. Net als in het coalitieakkoord gaan we in dit collegeprogramma eerst in op de financiële opgave en de bestuursstijl. Een open, transparante en eerlijke bestuursstijl bepaalt namelijk of we onze inhoudelijk ambities in de komende jaren gaan realiseren. Vervolgens gaan we in op de verschillende inhoudelijke onderwerpen. Vanzelfsprekend staan al deze onderwerpen in het teken van de alomvattende financiële opgave waar wij als gemeente voor staan.

Per ambitie geven we aan welke stappen we voornemens zijn te zetten. Ook geven we per ambitie aan wat de mijlpalen zijn en welke bijzonderheden en aandachtspunten er zijn. Op deze manier kunnen we ook gaan sturen en uitvoeren binnen de door de raad vastgestelde kaders. Dit biedt houvast en schept ruimte voor een effectieve en efficiënte uitvoering. Het zorgt ook voor duidelijkheid richting de samenleving.

Vervolg

De economische en maatschappelijke ontwikkelingen zijn op dit moment zeer onvoorspelbaar. Halverwege de collegeperiode (Q2 2024) doen we een evaluatie en actualisatie van het collegeprogramma voor de laatste twee jaar (mid-term review). Mochten zich ontwikkelingen voordoen die grote impact hebben, zullen we proactief met voorstellen komen om de koers hierop aan de passen. Hoe dan ook willen wij, binnen de door de raad gestelde kaders, resultaat gericht aan het werk.

We zien uit naar uw reacties en hebben er het volste vertrouwen in dat we met elkaar een mooi eindresultaat boeken. Vanzelfsprekend zullen wij u met regelmaat rapporteren over resultaten en voortgang. Wij kijken uit naar een mooie samenwerking.

College van Burgemeester en Wethouders.

Erik van Heijningen

Dirk-Jan Knol

Robin Kersbergen

Jan Leendert van den Heuvel

Elly de Vries

Programma 1: Bestuur

Financiële opgave

Coalitieakkoord:

We geven prioriteit aan het op orde krijgen én houden van ons huishoudboekje. We worden géén artikel-12 gemeente! Concreet zou dit voor onze inwoners een OZB-verhoging van bijna 60% en een aanzienlijke verschraving van de voorzieningen betekenen. Het is onze plicht om dat te voorkomen. Dit doen we door heldere financiële en beleidsmatige keuzes te maken. Onze financiële plannen zijn ambitieus, maar ook realistisch. We verminderen onze schulden. We stellen hierbij zowel een doel op de korte als de lange termijn. Een eerste doorrekening van de keuzes die we in voorliggend akkoord maken, laten een forse verbetering van de financiële situatie zien. Dit ten opzichte van de meerjarenbegroting 2022-2025.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

In het coalitieakkoord is afgesproken dat we de komende jaren prioriteit geven aan het op orde krijgen en houden van ons financieel huishoudboekje. Hierbij is ervoor gekozen minimaal in te zetten op een scenario tussen midden en ambitieus zoals in het herstelplan *Kaderen, focussen, balanceren* opgenomen. Dit betekent een maximale schuld van 144 miljoen euro in 2026. We handelen binnen de financiële kaders die we hebben. Daarmee zijn financiën de kapstok waar alle andere onderwerpen onder vallen. Een eerste positieve stap is dat we een meerjarig sluitende begroting (zie ook de begroting 2023) kunnen presenteren. Dit komt voornamelijk door de verhoging van de Algemene Uitkering van het rijk. Ondanks de hogere Algemene Uitkering lijkt de opgave in de afgelopen maanden weer groter te worden door extreme prijsstijgingen, hogere rentes voor nieuwe leningen en hoge inflatie. We vinden het echter belangrijk te blijven vasthouden aan de gestelde financiële ambities.

Uiteindelijk moeten alle stappen en maatregelen onze schuld omlaag brengen naar maximaal 144 miljoen euro in 2026 (154 miljoen euro in 2022). Het uiteindelijke doel is een schuld van maximaal 114 miljoen euro in 2040. Dit lange termijn doel laat zien hoe lang de 'tour' waar in de begroting aan gerefereerd wordt is.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We geven invulling aan de financiële ambities uit het coalitieakkoord welke zijn vertaald in de begroting.	Invulling gegeven aan financiële ambities in Q1 2023.
We bereiden de in het coalitieakkoord verhoogde taakstellingen voor 2024 voor en nemen deze op in de Kadernota 2024 (juni 2023).	Plan invulling taakstellingen voor 2024 gereed in Q2 2023
We gaan met de raad in gesprek hoe zij beter in positie kan worden gebracht om financiële sturing te geven, bijvoorbeeld door het jaarlijks eerder agenderen van de 2e bestuursrapportage.	Gesprek met raad over financiële sturing in Q1 2023
We komen met een Plan van Aanpak verkenning kostendekkende leges.	1e voorstel in Q1 2023 aangeboden aan raad

Bijzonderheden en aandachtspunten

Verschillende ontwikkelingen zoals de stijgende rente en daarmee het snel duurder worden van nieuw af te sluiten leningen maken duidelijk dat we geen tijd te verliezen hebben. In dit collegeprogramma beschrijven we in relatie tot verschillende onderwerpen welke stappen we wanneer gaan zetten om de financiële

ambities te realiseren. We zijn hier al hard mee aan de slag en werken dit de komende maanden verder uit, onder andere voor wat betreft een strategisch vastgoedplan om structurele bezuinigingen op het gebied van gemeentelijk vastgoed te realiseren.

De financiële situatie van de gemeente dwingt ons om de financiële risico's te verkleinen. Ook in de komende jaren zullen we daarom ook blijven investeren in de samenleving. We moeten hierbij niet vergeten dat soms de kosten voor de baat uitgaan. In dit verband kan onder andere gedacht worden aan: schuldhelpverlening, preventie en een robuuste ambtelijke organisatie.

Tot slot volgen we economische en maatschappelijke ontwikkelingen nauwgezet en zullen indien nodig met aanvullende voorstellen richting de raad komen wanneer wij hier noodzaak toe zien.

Bestuursstijl

Coalitieakkoord:

De komende jaren staan in het teken van een aantal grote opgaven. Onze financiële situatie vraagt om een stevige aanpak. Daar gaan we met elkaar de schouders onder zetten. Om iedereen erbij te betrekken hanteren we een open, transparante en eerlijke bestuursstijl.

Samenwerking met de gemeenteraad

We vinden het belangrijk dat het college complete en heldere voorstellen aan de raad aanlevert. Debatten moeten leiden tot een breed draagvlak voor deze voorstellen. We staan open voor aanvullingen en aanpassingen. We rekenen erop dat alle partijen in de raad verantwoordelijkheid nemen om ideeën aan te dragen en de benodigde keuzes te maken.

Samenwerking met inwoners en ondernemers

We gebruiken de kennis die in de gemeenschap beschikbaar is om onze plannen beter te maken. We geven duidelijk aan of iets kan of niet kan. We zorgen dat iedereen weet wat ze van de gemeente kunnen verwachten. Keuzes leggen we uit. Juist ook als keuzes moeilijk zijn. Informatie en cijfers maken we zoveel mogelijk actief openbaar en toegankelijk. Samenwerking met de dorps- en wijkteams is voor ons belangrijk. Zij zijn een verbindende schakel tussen de dorpen en het gemeentehuis. We gaan met de teams in gesprek over hun verantwoordelijkheden, taken en samenstelling. Dit met als doel het draagvlak verder te versterken.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

In het coalitieakkoord heeft bestuursstijl vinden wij terecht hoge prioriteit gekregen. Tegelijkertijd is een bestuursstijl veranderen veelal een abstract begrip en een holle frase wanneer deze niet concreet is uitgewerkt. Bij het opstellen van het collegeprogramma hebben we goed nagedacht welke wijzigingen in essentie noodzakelijk zijn om door te voeren om met inwoners, bedrijven en gemeenteraad op een open, transparante en eerlijke manier met elkaar te kunnen samenwerken.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We gaan werken met een collegeprogramma. Hiermee voorkomen dat de gemeenteraad voor verrassingen komt te staan. In het collegeprogramma maken we duidelijk wanneer belangrijke onderwerpen op de planning staan. Dit biedt het college én de gemeenteraad de mogelijkheid om de termijnagenda meerjarig door te plannen.	Collegeprogramma gereed in Q4 2022
Halverwege de collegeperiode (Q2 2024) doen we een evaluatie en actualisatie van het collegeprogramma voor de laatste twee jaar (mid-term review).	Actualisatie collegeprogramma gereed in Q2 2024
We zetten actief in op het verbeteren van de kwaliteit van de aan te leveren stukken om de gemeenteraad beter in positie te brengen. Een onlangs gereed gekomen nieuw format voor raadsvoorstellen vormt hiertoe de basis.	Introductie nieuwe raadsvoorstellen Q1 2023
We gaan programmatisch sturen op inhoud en financiën zodat er meer zicht ontstaat op resultaten en de daarmee verbonden kosten en opbrengsten. We borgen het programmatisch sturing geven binnen de organisatie.	Programmatisch sturing geven binnen organisatie geborgd in Q2 2023
Bij nieuwe beleidsmatige ontwikkelingen leggen we een startnotitie voor aan de raad. Hierdoor krijgt de kaderstellende rol van de raad meer inhoud, zowel op financieel als beleidsmatig terrein.	We leggen startnotities voor vanaf Q1 2023

Bijzonderheden en aandachtspunten

De doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie heeft een belangrijke relatie met bestuursstijl. Een goed ingerichte en functionerende ambtelijke organisatie is essentieel om de gewenste open, transparante en eerlijke bestuursstijl handen en voeten te kunnen geven.

De komende maanden vernemen we graag de ervaringen van de gemeenteraad met het nieuwe format voor raadsvoorstellen.

Organisatieontwikkeling

Coalitieakkoord:

Gebleken is dat zelfsturing in de huidige vorm niet optimaal werkt. Het staat het creëren van overzicht en het stellen van de juiste prioriteiten in de weg. Het aanbrengen van meer structuur en coördinatie binnen de organisatie is essentieel. Zeker als we kijken naar de uitdagingen waar we voor staan. Ook het terugdringen van de inhuur en grip op het inkoop- en contractbeheer is hierin belangrijk. De huidige systematiek van toerekening van loonkosten en overhead leidt tot een hoge druk op investeringen en grondexploitaties. Dit geeft een vertekend beeld van de werkelijke kosten van beleidskeuzes. We gaan deze toerekening in de komende jaren sterk terugbrengen. Door ambtelijke uren waar mogelijk direct toe te rekenen, stellen we de raad in staat besluiten te baseren op een reële weergave van de ambtelijke kosten. Zo houden we de uitgaven beter in de hand.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Een goed functionerende organisatie is essentieel om de grote (financiële) opgaven en ambities die we hebben te kunnen realiseren. Organisatie-breed schort het aan overall inzicht en overzicht, mede als gevolg van de manier van werken in de afgelopen jaren. Dit heeft tot gevolg dat we onvoldoende in staat zijn de juiste prioriteiten te stellen. De afgelopen tijd zijn belangrijke eerste stappen gezet in de doorontwikkeling zoals de ingeregelde structuur/ordening. Tegelijkertijd liggen er nog veel uitdagingen die wat ons betreft de hoogste prioriteit hebben gezien de randvoorwaardelijkheid om opgaven en ambities te realiseren.

Ook dragen deze bij aan een vitale organisatie waarin de te hoge werkdruk en ziekteverzuim worden teruggebracht en het werkplezier wordt vergroot. Hierdoor is ook minder inhuur als opvang voor ziekte noodzakelijk.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
In de begroting 2023 is onze insteek de formatie een gerichte impuls te geven voor een adequate uitvoering van de wettelijke taken, om de basis in de bedrijfsvoering te verstevigen en om de ambities te realiseren. Tegelijkertijd bouwen we aan organisatie-efficiency. Zo investeren we gericht voor op de gewenste maatschappelijke opbrengsten (kosten voor de baat uit), en verlagen we tevens de inhuur. Hiervoor benaderen we de arbeidsmarkt zo inventief als nodig en mogelijk.	Q2 en Q3 2023
We actualiseren en ontwikkelen het benodigde personeelsinstrumentarium en -beleid, gericht op "binden & boeien" van de medewerkers, en richten de personeelsadministratie opnieuw in.	Instrumentarium en beleid Q4 2023 gereed Personeels-administratie Q1 2023 gereed
Binnen het personeelsinstrumentarium geven we prioriteit aan een strategische personeelsplanning. Daarmee bouwen we aan een evenwichtig en toekomstgericht personeelsbestand en verlagen we de inhuur.	Strategische personeelsplanning Q1 2023 gereed
We houden een Medewerkers Tevredenheidsonderzoek om te monitoren of de doorontwikkeling van de organisatie de gewenste resultaten heeft.	Q4 2023
We organiseren de inhuur via de inzet van een Managed Service Provider (MSP) waarbij aanbieders van flexibel personeel zijn aangesloten zodat snel en adequaat in inhuurbehoefte tegen marktconforme tarieven kan worden voorzien.	Start MSP per januari 2023
Wanneer de organisatie steviger staat, verkennen we verdergaande regionale samenwerkingen en/of uitbestedingsmogelijkheden om meer efficiency voordelen te behalen. Ambtelijke inzet en expertise wisselen we waar dit slimmer en efficiënter/effectiever is nu al uit.	Vanaf 2024

Bijzonderheden en aandachtspunten

Het is belangrijk om ons als werkgever positief te onderscheiden en onze aantrekkelijkheid te vergroten. De arbeidsmarkt is op dit moment krap. Dit kan van grote invloed zijn op de snelheid waarmee vacatures kunnen worden ingevuld en kan nopen tot tijdelijke inhuur.

Dienstverlening

Coalitieakkoord:

Onze inwoners hebben direct contact met uitvoeringsorganisaties. We maken ons daarom sterk voor een goede dienstverlening (onder regionale samenwerking). Met betrekking tot dienstverlening vanuit de gemeente zelf is geen passage in het coalitieakkoord opgenomen. Dienstverlening is echter wel een belangrijk onderwerp. Vandaar dat dit ook in het collegeprogramma is opgenomen.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Kwalitatieve hoogwaardige, duidelijke, voorspelbare en transparante dienstverlening is een belangrijk onderdeel van een betrouwbare en open overheid. Hiermee zetten we de inwoners en ondernemers centraal. Deze onderwerpen zijn onderdeel van de organisatie doorontwikkeling en worden samengevat in een te starten integraal programma dienstverlening. Doortonwikkeling in dienstverlening is ook nodig

om aan te blijven sluiten bij veranderende wetgeving (wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer) en ontwikkeling van (digitale) dienstverlening zoals die van elektronische rijbewijs waar de gemeente een belangrijke rol in heeft.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
Meten is weten. Over de inwonertevredenheid (kwaliteit) en kwantiteit van de dienstverlening via verschillende kanalen wordt transparant gerapporteerd. De rapportagemethode wordt per kanaal ingericht en bewaakt. De resultaten zijn mede de basis voor verbetering van onze dienstverlening aan de inwoners/ondernemers.	Nul-meting Q1 2023
Alle teams moeten, ondersteund door team dienstverlening, duidelijk vindbaar zijn via de aangeboden kanalen waarbij de aangeboden dienstverlening up-to-date is.	Vindbaarheid teams op orde Q2 2023
Een breder programma dienstverlening wordt opgesteld om blijvend te kunnen sturen op de kwaliteit en kwantiteit van de dienstverlening.	Programma dienstverlening gereed in Q4 2023
De kwaliteit van de website wordt onder de loep genomen en wordt aangepast aan de eisen die gesteld worden aan een modern doorzoekbare en toegankelijke website.	Verbeteringen website doorgevoerd in 2023

Bijzonderheden en aandachtspunten

De doorontwikkeling van dienstverlening is deels gekoppeld aan de besluitvorming over de toekomst van het Evertshuis, waarbij burgerzaken en het Sociaal Team verplaatst worden naar het gemeentehuis. Nu houdt de gemeente meerdere balies in stand waarmee de dienstverlening minder voorspelbaar is, en wat minder goed past in de financiële opgave van de gemeente.

Participatie

Coalitieakkoord:

Benaderbare en betrouwbare overheid (onder Bestuursstijl)

We zijn dienstverlenend en we vertellen het eerlijke verhaal. Dat kan ook betekenen dat we soms 'nee' zeggen. We leggen dan uit waarom dit het antwoord is. De Participatieverordening uit 2021 is voor ons leidend. We zijn duidelijk en transparant over wat met de resultaten van participatie wordt gedaan.

Samenwerking en participatie (onder Energie en klimaat)

Als gemeente kunnen we de overstap naar duurzame warmte alleen samen met inwoners, ondernemers en andere partijen (zoals de energiecoöperatie Bodegraven-Reeuwijk) maken. We zorgen voor een toegankelijk proces voor iedereen en maken gebruik van lokale kennis en initiatieven. Kennisdeling en bewustwording (van inwoners en ondernemers) zijn belangrijke voorwaarden om daadwerkelijk stappen te kunnen zetten. De kinderklimaattop blijven we organiseren.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

In 2021 hebben we als eerste gemeente in Nederland een participatieverordening vastgesteld. Het doel van de nieuwe Participatieverordening is om de positie van inwoners van Bodegraven-Reeuwijk te versterken. Dit betekent onder andere dat we voortaan vooraf aangeven hoe we omgaan met de resultaten van een participatieproces en dat bewoners ons kunnen uitdagen om taken over te nemen.

Het is belangrijk de participatieverordening niet alleen te hebben, maar ook op een goede manier te gaan gebruiken in de praktijk. Hiertoe moeten enkele onderdelen nog nader uitgewerkt worden. Denk hierbij aan participatie in het kader van de (nieuwe) Omgevingswet en een samenwerkingsconvenant met de dorps- en wijkteams.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We werken de participatieverordening verder uit. In het bijzonder werken we de participatie in het kader van de Omgevingswet nader uit.	Participatie-verordening verder uitgewerkt in 2023
We werken samen met dorps- en wijkteams toe naar een convenant waarin wordt opgenomen hoe we dorps- en wijkgericht werken met elkaar organiseren.	Sluiten convenant met dorps- en wijkteams in 2023
We gaan de participatieverordening jaarlijks monitoren/evalueren en geven dit een plek in de P&C cyclus	Vanaf 2023 jaarlijks monitoren/evalueren

Bijzonderheden en aandachtspunten

De verdere uitwerking van de Toekomstvisie houdt nadrukkelijk verband met het onderwerp participatie. De beelden/visies uit de diverse dorps- en wijkteams willen we in de uit te werken Toekomstvisie samen laten komen. We gaan met de dorps- en wijkteams in overleg over de wijze waarop regie kan worden gevoerd over de visies en de samenwerking met de gemeente hierbij. We verbreden in deze gesprekken naar de thema's veiligheid en sociale cohesie: hoe kan je elkaar helpen? Wat mag er in een dorp/wijk van elkaar verwacht worden? In relatie tot voorgaande gaan we de uitvoering van de participatieverordening jaarlijks evalueren.

Data

Coalitieakkoord:

Innovatie en het benutten van data maken we tot onderdeel van het DNA van de gemeentelijke organisatie. We stimuleren medewerkers om meer gebruik te maken van data en innovaties niet te schuwen. Bij de werving van nieuw personeel gaan we scherper selecteren op vaardigheden die deze manier van werken mogelijk maken. (Deze prioriteit staat overigens niet in het coalitieakkoord. Wel vermelden we haar in het herstelplan Kaderen, focussen en balanceren.)

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

De afgelopen paar jaar hebben we de eerste belangrijke stappen gezet op het terrein van data. De inzet van data stelt ons in staat onze processen beter te analyseren en (sneller) te verbeteren. Tegelijkertijd kan het gebruik van data ons helpen om de keuzes die we als gemeente maken, te onderbouwen en te valideren. Door beter en meer gebruik te maken van data kunnen we onze werkzaamheden efficiënter en effectiever uitvoeren, en mensen en middelen gericht inzetten. Met het gebruik van data, wordt tevens een bijdrage geleverd aan het grip houden op onze financiën op diverse beleidsterreinen, omdat meer sturing aan de voorkant kan worden gegeven. Verworven inzichten in het sociaal domein zijn hiervan een voorbeeld.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We stellen een plan van aanpak op waarlangs we de inzet en het gebruik van data gericht op verbetering van beleid(suitvoering) en efficiënt werken, verder door-ontwikkelen.	Plan van aanpak inzet en gebruik data gereed in 2023
We beginnen met het ontwikkelen van meetbare indicatoren om de raad beter in staat te stellen haar controlerende en kaderstellende taak uit te kunnen voeren.	Bespreken notitie systematiek en uitvoering meetbare indicatoren Q1 2023.

Bijzonderheden en aandachtspunten

Dit onderwerp hangt nauw samen met de doorontwikkeling van de organisatie. Bij opleidingen van medewerkers en de werving van nieuw personeel zullen we nadrukkelijk aandacht gaan besteden aan (de ontwikkeling) van vaardigheden die samenhangen met data gestuurd werken.

Veiligheidsplan 2022-2026

Coalitieakkoord:

Een veilige gemeente voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers vergt voortdurende inspanning. We stellen daarom nog in 2022 nieuw veiligheidsbeleid vast. Dit beleid voeren we binnen de huidige financiële kaders uit. Onderwerpen die we in ieder geval uitwerken zijn: (1) het tegengaan van drugsproblematiek en daarmee samenhangende ondermijning; (2) gericht cameratoezicht; (3) veiligheid van ouderen en (4) het zo effectief mogelijk inzetten van onze BOA's.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Het rekenkamerrapport van 2019 heeft aanleiding gegeven voor het opstellen en uitwerken van een veiligheidsbeleid. Het concept is al besproken, maar de raad dient het kader, inclusief prioriteiten, vast te stellen.

Veiligheidsbeleid kost geld, maar de kosten-batenanalyse is moeilijk te maken. Zeker ook omdat er meerdere overheidsorganisaties bij betrokken zijn zoals justitie, politie en gemeente zelf. Tegelijkertijd is duidelijk dat de aanvullende gemeentelijke rol een belangrijke bijdrage vormt aan integraal veiligheidsbeleid. Denk aan handhaving en toezicht door de boa's, jeugd- en jongerenwerk en preventief beleid. Juist ook door andere organisaties als onderwijs en woningcorporaties erbij te betrekken kunnen problemen worden voorkomen dan wel sneller worden opgelost.

Op gemeentelijk niveau kan direct contact gelegd worden met jongeren, ouders, buurt en andere betrokkenen. Zo kan worden bereikt dat ieder tijdig zijn of haar verantwoordelijkheid neemt.

De cijfers van de politie zijn een belangrijke graadmeter voor de effectiviteit, maar het veiligheidsgevoel van de burger zeker ook. Langs die weg is er zicht op de effectiviteit van ons beleid.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We bieden in het vierde kwartaal van 2022 nieuw veiligheidsbeleid aan ter vaststelling aan de raad. Het doel van dit veiligheidsbeleid is bijdragen aan een veilige omgeving, thuis en op straat. Dit is tegelijkertijd de titel van het veiligheidsbeleid. Het beleid zien we als middel van de gemeente om bij te dragen aan veiligheid. In het Veiligheidsbeleid is analyse en duiding van 11 vraagstukken opgenomen én staan op hoofdlijnen de voorgenomen prestaties uitgewerkt, met per vraagstuk de belangrijkste (politie)cijfers als indicatoren. Van de 11 vraagstukken zijn er 2 bestuurlijke prioriteiten.	Vaststelling beleid, vierde kwartaal 2022
1. Toezicht & Handhaving (boa's) ontwikkelen (Prio 1); Binnen het door de raad beschikbaar gestelde budget breiden we het team boa's uit naar vier. We leggen hierbij focus op coördinatie, programmering en planning van taken en actief en gebiedsgericht werken. Het betreft handhaving en toezicht op verschillende beleidsterreinen, inclusief arbeidsmigranten.	Uitbreiding team boa's gereed in 2022/23
2. Jeugdoverlast en -criminaliteit laten afnemen (Prio 2); We zetten in op het aan de voorkant verstevigen van jongerenwerk, onder andere via ondersteuning met zorg, een betere aansluiting op voorzieningen en aanpak van notoire daders.	Versteviging jongerenwerk krijgt vorm in 2023/24
Naast de 2 vraagstukken met bestuurlijke prioriteit gaan we ook aan de slag met de overige vraagstukken. In het veiligheidsplan hebben we nader opgenomen op welke wijze we hiermee aan de slag gaan. Het betreft de volgende vraagstukken: <ul style="list-style-type: none"> • Ondermijning/drugs; • Personen met verward gedrag; • Horeca en evenementen; • Geweld; • Re-integratie (ex-)gedetineerden; • Inbraken en diefstallen; oplichting ouderen; • Openbare orde en crisisbeheersing; • Cybercrime en desinformatie; • Dashboard Veiligheid & BOA 	

Bijzonderheden en aandachtspunten

We geven op het gebied van veiligheid extra aandacht aan het verbeteren van de samenhang en samenwerking tussen beleidsvelden. In dit verband zien we in het bijzonder mogelijkheden als het gaat om de beleidsvelden sociaal domein, ruimtelijke ordening en economie.

Subsidieprogramma

Coalitieakkoord:

Om de doelen uit de Routekaart sociaal domein te bereiken, houden we (onder andere) het subsidieprogramma tegen het licht.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

De subsidieverstrekking is sterk versnipperd, niet integraal bewaakt, vaak toegekend op basis van gewoonte zonder de check op beleid en is er onduidelijkheid in wat er verwacht wordt en hoe teruggekoppeld dient te worden over de besteding en de prestatie die geleverd is. Soms kan er zelfs beter een inkooprelatie zijn omwille van de sturing die nodig is. Het hele proces dient veel scherper neergezet te worden waardoor het instrument veel doelgerichter gebruikt kan worden.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
<p>We gaan een plan van aanpak maken om het subsidiebeleid te kunnen herzien. Dit doen we begin 2023. In dit plan van aanpak gaan we in op hoe we om willen gaan de volgende aspecten (planning en proces):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het in beeld brengen van alle uitgaande subsidies en parallel beleid; • Het reorganiseren van het administratieve proces; • Het reviseren van parallel beleid op consistentie en rechtmatigheid; • Het evalueren van de doelmatigheid van het subsidie-instrument; • Het reviseren van de Algemene Subsidie Verordening; • Het aanscherpen van het parallelle beleid; • Het aanpassen van de Nadere regels.	<p>Plan van aanpak herziening subsidiebeleid gereed in Q1 2023.</p>

Bijzonderheden en aandachtspunten

Het is wenselijk een subsidie coördinator te hebben (ca. 0.5 FTE) die de kwaliteit van het subsidieproces bewaakt, adviezen geeft aan de organisatie t.a.v. subsidieregels en wetgeving en bij klachten coördinerend optreedt. Deze kan zichzelf terugverdienen bij het scherper neerzetten van het proces en het beleid.

Risico's zijn er wanneer er geen subsidieplafond wordt vastgesteld, of onrechtmatige verstrekkingen worden gedaan, termijnen worden overschreden, onbedoelde rechten worden opgebouwd of subsidies worden verstrekt aan organisaties die voldoende draagkrachtig zijn.

Gemeentelijk vastgoed

Coalitieakkoord:

Het vastgoed in gemeentelijk eigendom gebruiken we efficiënt en doelmatig. De komende jaren zetten we in op meervoudig ruimtegebruik. Enerzijds verhogen we hiermee het maatschappelijk rendement van vastgoed. Anderzijds realiseren we hiermee een significante besparing. We bezuinigen in zowel 2023 als 2024 € 250.000,- op vastgoed. Vanaf 2025 bezuinigen we jaarlijks € 500.000,-. We zijn terughoudend met het verwerven van nieuw vastgoed.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Om de financiën in balans te krijgen is het realiseren van de taakstelling op gemeentelijk vastgoed van groot belang. Daarnaast geeft strategisch vastgoedbeheer ons ook de mogelijkheid te sturen op ambities en doelstellingen. Bijvoorbeeld meervoudig ruimtegebruik of verduurzaming.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
<p>We maken een plan van aanpak voor een strategisch vastgoedplan zodat we een goed antwoord hebben op de vraag welke financiële middelen nodig zijn voor het beheer. In dit plan van aanpak wordt aandacht gegeven aan de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meervoudig ruimtegebruik; • De feitelijke en potentiële waarde van ons vastgoed; • Het maatschappelijk rendement en de relatie met maatschappelijke partners; • Subsidiestromen in relatie tot gemeentelijk vastgoed; • Energiekosten en besparingsmogelijkheden. <p>Op basis van het strategisch vastgoedplan leggen we een aantal principiële keuzes voor aan de gemeenteraad, zodat we het vastgoedbeheer efficiënt en effectief vorm kunnen geven en invulling kunnen geven aan onze financiële taakstelling.</p>	<p>Plan van aanpak gereed in Q1 2023</p>

Bijzonderheden en aandachtspunten

Het gemeentelijk vastgoed is bepaald geen uniforme portefeuille. De keuzes die we maken raken vele beleidsvelden en thema's, zoals Sociaal domein, dienstverlening, Evertshuis en kunst en cultuur. De opdracht om enerzijds de taakstelling te realiseren en anderzijds te borgen dat keuzes met elkaar in evenwicht zijn en niet leiden tot onevenredige druk op een specifiek onderdeel van de vastgoedportefeuille, is een intensieve zoektocht.

Programma 2: Verkeer en vervoer

Lobby Bodegravenboog

Coalitieakkoord:

Samen met de regiogemeenten, provincie en Rijk, blijven we ons inspannen om de Bodegravenboog te realiseren.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Naast de A12 is de N11 de belangrijkste ontsluiting van onze gemeente. De voortdurende congestie rond het knooppunt Bodegraven (aansluiting A12 op N11) beperkt onze bereikbaarheid en zorgt voor extra verkeersdruk en sluisverkeer op de omliggende wegen van provincie en gemeente. De realisatie van de Bodegravenboog maakt het incomplete knooppunt A12-N11 compleet en is een randvoorwaarde voor onze toekomstige bereikbaarheid. Bovendien is de beperkte bereikbaarheid van onze bedrijven een rem op hun ontwikkeling.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
Samen met onze partners gaan we op basis van de gedane technische onderzoeken de gezamenlijke lobby verder vormgeven. Ons doel is om zo hoog mogelijk op de MIRT-prioriteitenagenda te komen.	Dit betreft een continu proces

Bijzonderheden en aandachtspunten

Afwegingen over beschikbare financiën zijn een cruciale factor voor de verdere voortgang.

Mobiliteitsvisie

Coalitieakkoord:

In een nieuw op te stellen mobiliteitsvisie verbinden we mobiliteit met thema's als veiligheid, duurzaamheid, wonen, werken en gezondheid. Zo creëren we de kaders om keuzes te kunnen maken. Dit met betrekking tot mobiliteit én de toekomstbestendige en innovatieve inrichting van onze wijken en bedrijventerreinen.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

De mobiliteitsvisie is van groot belang bij het realiseren van diverse ambities. Zo is het realiseren van extra woningen deels afhankelijk van hoe aangekeken wordt tegen vraagstukken als parkeren, elektrisch laden en de bereikbaarheid per fiets/auto/openbaar vervoer of te voet. Maar ook voor de ambitie om te bezuinigen op het beheer en onderhoud van onze infrastructuur is het hebben van een visie op onze mobiliteit nu en in de (nabije) toekomst van belang. Zo kunnen we doelmatig investeren.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We vinden het belangrijk inwoners, wijkteams en bedrijfsleven via participatie te betrekken bij het tot stand komen van de mobiliteitsvisie. Dit proces loopt nu al.	Participatietraject mobiliteitsvisie Q1 2023 afgerond
We organiseren een opiniërende bespreking met de gemeenteraad over de conceptmobiliteitsvisie en leggen deze vervolgen voor ter vaststelling aan de raad.	bespreking conceptvisie in raad Q2 2023 en vaststelling Q3 2023
Na vaststelling werken we de mobiliteitsvisie nader uit in onder andere een parkeernota, (duurzame) mobiliteitsinitiatieven en inrichtingsprincipes.	Verder uitwerken mobiliteitsvisie in 2023 en 2024

Bijzonderheden en aandachtspunten

Het doel van de mobiliteitsvisie is om te komen tot goed gemotiveerde en weloverwogen besluitvorming op het gebied van mobiliteit. Daarnaast helpt een mobiliteitsvisie ook om besluitvorming sneller en transparanter te laten verlopen. Een integrale benadering waarbij thema's als gezondheid, duurzaamheid, leefbaarheid en ruimtegebruik worden betrokken is essentieel.

Onderhoudsplan leefomgeving

Coalitieakkoord:

We heroverwegen onderhoud als dit gezien de technische staat van de weg of brug nog niet nodig is. Optische kwaliteit krijgt daarmee minder prioriteit. In 2023 bezuinigen we € 500.000,- op de wegen en bruggen en in 2024 € 750.000,-. Vanaf 2025 bezuinigen we € 1.000.000,- per jaar. Op veiligheid bezuinigen we niet.

De huidige systematiek van toerekening van loonkosten en overhead leidt tot een hoge druk op investeringen en grondexploitaties. Dit geeft een vertekend beeld van de werkelijke kosten van beleidskeuzes. We gaan deze toerekening in de komende jaren sterk terugbrengen.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Er gaan veel gemeentelijke middelen naar beheer en onderhoud van onze openbare ruimte. Hier kritisch op sturen is een belangrijke sleutel in het realiseren van onze financiële ambities. Daarbij willen we functioneel kunnen investeren in aanleg, beheer, en onderhoud zodat de openbare ruimte van voldoende kwalitatief niveau blijft en de veiligheid niet in het geding komt.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We actualiseren het uitvoeringsprogramma met als uitgangspunt om met minimale investering de technische staat te waarborgen. De ambities uit het onderhoudsplan passen we hierop aan.	Actualisatie uitvoeringsprogramma gereed in 2023
We schalen projecten met een sterk esthetisch karakter af om kosten te besparen en richten ons primair op technisch noodzakelijk onderhoud.	Dit betreft een continu proces
We gaan bruggen met een (te) slechte kwaliteit vervangen of verwijderen. We brengen het bruggenareaal op een zodanige kwaliteit en kwantiteit dat we kosten reduceren.	Nader te bepalen

Bijzonderheden en aandachtspunten

De prijsstijgingen voor grondstoffen en materialen die nodig zijn voor het onderhouden van de openbare ruimte, zijn hoger dan gemiddeld. We kijken kritisch tot op welk niveau het verantwoord is bezuinigingen door te voeren. Wanneer we door de bodem dreigen te zakken en de kostenbesparing op termijn juist leidt tot veel meer extra kosten, zullen we dit met de gemeenteraad bespreken.

Door de systematiek van toerekening van loonkosten en overhead reëler te maken, ontstaat enige lucht om prijsstijgingen op te vangen. In hoeverre dit voldoende zal zijn zullen we nauw gaan monitoren.

Onderzoek provinciale parallelweg Bodegraven-Nieuwerbrug

Coalitieakkoord:

In samenwerking met het bedrijfsleven onderzoeken we de meerwaarde van een provinciale parallelweg langs de A12 tussen Bodegraven en Nieuwerbrug. Dit naar het voorbeeld (en in het verlengde) van de parallelweg langs de A12 tussen Nieuwerbrug en Woerden (N420).

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Met het bedrijfsleven doen wij gezamenlijk onderzoek naar de bereikbaarheid van bedrijventerreinen en hoe een parallelweg langs de A12 kan bijdragen aan deze bereikbaarheid en de robuustheid van het onderliggend wegennet. Dit onderzoek moet een concreet beeld opleveren van de verkeerskundige meerwaarde en een indicatie van de aanlegkosten.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
In samenwerking met het bedrijfsleven gaan we een verkeerstudie laten uitvoeren naar het oplossend vermogen van een provinciale parallelweg langs de A12 tussen Bodegraven en Nieuwerbrug. Vervolgens worden op basis van de uitkomsten vervolgspraken gemaakt.	Uitvoeren verkeersstudie in 2023.

Programma 3: Economie

Economie

Coalitieakkoord:

Het Ondernemersfonds Bodegraven-Reeuwijk (Ons Fonds) heeft in de afgelopen jaren zijn meerwaarde bewezen voor ondernemers. We behouden het fonds. In de buitengebieden zetten we extra stappen om ook deze gebieden (en met name de agrariërs) te laten profiteren van het fonds.

Voor de sierteelt blijven we met onze buurgemeenten Alphen aan den Rijn en Waddinxveen en de sector samenwerken in Greenport Regio Boskoop. Dit om de sierteeltregio goed te kunnen bedienen.

We maken ons sterk voor nieuwe bouw mogelijkheden. De ontwikkeling van locaties laten we aan de bedrijven zelf en de markt over. We zien wel mogelijkheden bedrijven te ondersteunen bij het opzetten van een ontwikkelingsmaatschappij, zodat zij gronden sneller kunnen ontwikkelen. Ook zijn we bereid gemeentelijke instrumenten (zoals onteigening) in te zetten daar waar het nodig is om tot realisatie te komen.

We stimuleren het uitbreiden en verbeteren van de digitale bereikbaarheid en faciliteren partijen die bijvoorbeeld glasvezel aan willen leggen.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

We zijn een aantrekkelijke gemeente om te ondernemen en willen dat ook blijven. Niet alleen omdat bedrijven zorgen voor werkgelegenheid, maar ook omdat bedrijvigheid bijdraagt aan een levendige gemeente met voorzieningen voor onze inwoners.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
(Actie)programma economie Het onderhouden van contacten en het leggen van constructieve verbindingen met bedrijven en het georganiseerd bedrijfsleven vinden we belangrijk. De samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven gaan we verder vorm geven met een nieuw actieprogramma economie.	In Q1 2023 stellen we het actieprogramma Economie vast
Duurzame economie We maken een terreingericht plan van aanpak ter verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen waarin we de gemeentelijke kennis bundelen met die van de ODMH, daarbij zoeken we de samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven.	Plan van aanpak terreingerichte verduurzaming gereed in 2023
Ontwikkeling door markt van bedrijventerreinen ondersteunen We gaan aan de slag met de Uitvoering bedrijventerreinvisie 2030-2040. Belangrijk onderdeel hiervan is dat we toewerken naar extra ruimte om te ondernemen. Hiervoor zijn in de Bedrijvenvisie nieuwe locaties voorzien. Zoutman-West in Reeuwijk en voor Bodegraven een nieuwe locatie. Voor deze nieuwe locaties willen we waar mogelijk dubbel ruimtegebruik als norm hanteren.	In overleg met OPBR nader in te vullen

Ondernemersfonds We starten samen met het georganiseerde bedrijfsleven een doorontwikkeling om de werking van het Ondernemersfonds verder te verbeteren. Hiermee kiezen we voor een versterking van organiserend vermogen van lokale ondernemers.	In 2024 evalueren we de werking van het Ondernemersfonds
Regionale economische samenwerking Vanuit het voorzitterschap van de tafel economie in Midden-Holland willen we een bijzondere bijdrage leveren aan de samenwerking tussen de gemeenten in de regio en de behartiging van de economische belangen.	Gehele collegeperiode
Triple Helix De samenwerking in regionaal verband (triple helix-de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid) wordt verder voortgezet, waarbij wordt gekeken hoe activiteiten en projecten verder met de bedrijven kunnen worden verbonden.	In 2023 gaan we met onderwijs en bedrijfsleven in gesprek over concrete samenwerkingen
Verbinden onderwijs en bedrijfsleven We versterken de uitstroom vanuit de participatiewet naar het bedrijfsleven. We gaan na of Ferm Werk hier de aangewezen partner is. Verder zetten we in op verbeterde samenwerking in de arbeidsmarktregio met lokale ondernemers. Hierbij gaan we succesvolle regionale instrumenten beter benutten.	In 2023 zetten we in op versterkte uitstroom vanuit de participatiewet
Glasvezel In Bodegraven en Reeuwijk-brug is de afgelopen jaren succesvol glasvezel aangelegd. De aanleg van glasvezel is een marktaangelegenheid. De aanleg stimuleren en faciliteren we waar nodig. In deze tijd van digitaal werken is het hebben van snel internet steeds noodzakelijker.	Gehele collegeperiode

Bijzonderheden en aandachtspunten

Juist het taakgebied economie is er een waar samenwerking met partners cruciaal is om resultaten te behalen. We streven naar het hebben en behouden van goede onderlinge verhoudingen en constructieve samenwerking, zowel met het individuele als georganiseerde bedrijven. Het belang van samenwerking, ook tussen gemeenten heeft ook in de regionale samenwerking waar we voorzitter zijn van de tafel economie onze focus.

Bodegraven centrum

Coalitieakkoord:

Voor het centrum van Bodegraven werken we aan de doorontwikkeling van de centrumvisie. Doel is om winkelen, wonen, parkeren, openbare ruimte en beeldkwaliteit op een goede manier met elkaar te combineren. In het parkeeronderzoek focussen we ons op het stationsgebied en de (ondergrondse) mogelijkheden rondom het Raadhuisplein.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Een levendig centrum met een mix aan voorzieningen, wonen en werken, is van belang voor het zijn van een aantrekkelijk dorp. Bovendien is een centrumplan nodig om op de juiste wijze ook onze woningbouwopgave in Bodegraven vorm te kunnen geven: waar kan wat en waar moet het aan voldoen? De ambitie is om lopende projecten voor het centrumgebied en initiatieven op de middellange termijn richting te geven. Daarbij gaat het om het vinden van antwoorden voor de uitdagingen en problemen die een enkel project overstijgen en om het formuleren van oplossingen om deze in samenhang aan te pakken.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We stellen een centrumplan op als concrete uitwerking van de centrumvisie (met maatregelen, deeloplossingen en principes). Daarbij maken we ook een afweegkader waaraan we ontwikkelingen kunnen toetsen. Om tot het centrumplan te komen wordt aan onderstaande opgaves gewerkt:	In het eerste kwartaal van 2023 bieden we scenario's ter vaststelling aan de raad aan.
1. Vitaal centrum – gezonde kern van winkels en horeca, activiteiten, betrokkenheid We maken een ruimtelijke verkenning van mogelijk strategische projecten zoals het gebied rondom het Raadhuisplein, de hoek van de supermarkten (zuid-west-hoek) en het Stationsgebied. We maken hierbij gebruik van bestaande beleidsinformatie.	Vervolgens wordt in het eerste/tweede kwartaal van 2023 een participatieproces doorlopen.
2. Verblijfskwaliteit – voorzieningen, openbare ruimte, ruimte voor ontmoeten Prestatie: beeldkwaliteit / ruimtelijke kwaliteit + openbare ruimte in relatie tot klimaatadaptatie-opgave.	In het tweede kwartaal van 2023 worden de resultaten van het participatieproces aangeboden aan de raad.
3. Ruimte voor wonen – nieuwbouw, renovatie, transformatie Prestatie: in kaart brengen van alle lopende initiatieven (update). Het in kaart brengen van de maatregelen voor klimaat adaptatie en duurzaamheden in relatie tot de lopende verdichtingsopgave voor wonen (gebouw, kavel, openbare ruimte).	Vervolgens wordt het Centrumplan uitgewerkt en ter vaststelling aangeboden aan de raad in het derde kwartaal van 2023.
4. Mobiliteitsopgave – bereikbaarheid, toegankelijkheid, deelmobiliteit, parkeren Prestatie: verkeercirculatie + afronding parkeerstudie stationsgebied en ondergrondse mogelijkheden rondom Raadhuisplein (+ financieel paragraaf).	
5. Integrale opgave – scenario's, haalbaarheid, koppelen van projecten Prestatie: opstellen van integrale scenario's.	

Bijzonderheden en aandachtspunten

Het centrumplan moet een integraal plan worden dat is opgebouwd uit een veelheid aan taakvelden. Het op één lijn krijgen van inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden is zeker bij het maken van een centrumplan van groot belang. Velen hebben enig belang bij de keuzes die we gaan maken.

Winkelcentrum Broekvelden en omgeving

Coalitieakkoord:

We ontwikkelen plannen om winkelcentrum Broekvelden uit te laten groeien tot een vitaal en aantrekkelijk woon- en leefgebied. In deze ontwikkeling nemen we nieuwbouw van de naastgelegen scholen en sporthal mee.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Het winkelcentrum Broekvelden en omgeving is in beweging. Met de aanstaande nieuwbouw van drie scholen ontstaat een kans om op een zodanige manier het hart van Bodegraven-Zuid in te richten dat dit bijdraagt aan een vitaal en aantrekkelijk woon- en werkgebied.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
De planvorming voor winkelcentrum Broekvelden en omgeving werken we op een zodanige manier uit dat er naast ruimte voor extra woningen ruimte blijft voor de bestaande functies (scholen, winkelen, sport en maatschappelijke voorzieningen).	Start planvorming 2025

Bijzonderheden en aandachtspunten

De keuzes die we in de planvorming maken voor een dergelijke centrumontwikkeling raken veel betrokkenen. Het komen tot een breed gedragen plan met scholen, ondernemers, inwoners en anderen, moet hier dan ook centraal staan.

Programma 4: Onderwijs

Onderwijshuisvesting

Coalitieakkoord:

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een gezonde leeromgeving. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor scholen actualiseren we. Ten opzichte van 2019 zien we een snellere en grotere stijging van het aantal leerlingen. Omdat ook de bouwkosten voor scholen sterk zijn gestegen, kijken we kritisch naar de plannings- en (beleidsmatige) uitgangspunten. Bij nieuwbouw van scholen streven we naar het meenemen van een Integraal Kindcentrum (IKC). Waar mogelijk en nodig zoeken we hierbij ook de combinatie en samenwerking met andere scholen. Voor scholen die in het huidige IHP zijn opgenomen, is in de doorrekening van dit akkoord rekening gehouden met de verwachte stijging van de bouwkosten. De planning voor de nieuwbouw van de drie scholen in Broekvelden schuiven we twee jaar op: van 2026 naar 2028.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

De gemeente is verantwoordelijk voor de realisatie van het onderwijsvastgoed. Om dit op een zodanige manier te doen dat middelen en ambities (bijvoorbeeld IKC's) met elkaar in balans zijn, is een up-to-date IHP noodzakelijk. Dit vormt de basis voor beslissingen op het gebied van investeringen in nieuwbouw en de wijze waarop we een en ander samen met de scholen vormgeven.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We actualiseren het IHP op een dusdanige manier dat we ook toekomstige huisvestingsvraagstukken goed op kunnen pakken. Daarnaast zijn we duidelijk over wat van de gemeente verwacht kan worden en wat niet.	Cijfermatige actualisatie IHP Q1 2023 gereed Update IHP 2023
We bereiden de vervangende nieuwbouw van De Brug in Nieuwerbrug voor en richten ons op een start van de bouw in 2023 of 2024.	Start nieuwbouw in 2023 of 2024
We werken voor de Da Costa school in Bodegraven een businesscase uit om het juiste scenario te kunnen bepalen.	Uitwerken businesscase gereed in Q1 2023

Bijzonderheden en aandachtspunten

Onderwijshuisvesting is een aanzienlijke kostenpost voor de gemeente. Het is een grote uitdaging om de verschillende ambities op een kosteneffectieve manier te realiseren.

Onderwijs

Coalitieakkoord:

Bevorderen brede ontwikkeling jongeren

We gaan met de schoolbesturen en andere partners in gesprek hoe we een rijke schooldag kunnen creëren die de brede ontwikkeling van onze jongeren stimuleert. Hierbij denken we aan de inzet van vakleerkrachten bewegingsonderwijs, maar ook het betrekken van lokale culturele instanties, organisaties op gebied van natuur en milieu en het bedrijfsleven. De gemeente fungeert hier als aanjager, verbinder en facilitator.

Uitstellen keuzemoment vervolgonderwijs

We gaan met schoolbesturen in het basis- en voortgezet onderwijs in gesprek om dit uitgestelde keuzemoment te realiseren. Dit type onderwijs is bedoeld voor 10- tot 14-jarigen die na groep 8 nog geen keuze kunnen of willen maken over het te volgen vervolgonderwijs.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Goed onderwijs is van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen. Innovatie op het gebied van onderwijs biedt mogelijkheden om het onderwijs te verbeteren en een betere aansluiting te realiseren op de behoeften van onze jeugd.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We werken met schoolbesturen en andere partners die een rijksbijdrage toegevoegd hebben gekregen plannen uit om een rijke schooldag vorm te geven.	Plannen uitwerken in 2023
We starten verkennende gesprekken met schoolbesturen over de mogelijkheden tot het realiseren van een uitgesteld keuzemoment na groep 8.	2023
Op basis van de uitkomsten van de gesprekken met schoolbesturen over het realiseren van een uitgesteld keuzemoment gaan we met de raad in gesprek over vervolgstappen	2023/2024

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Sport

Coalitieakkoord:

Voldoende beweging levert een grote bijdrage aan gezondheid. Dit stimuleren we zowel via sportverenigingen als via de vele wandel- en fietsroutes in onze gemeente. We geven de komende jaren samen met de sportverenigingen en met Sport en Welzijn uitvoering aan het in 2021 gesloten Leefstijlakkkoord (voorheen Preventieakkkoord) en het Sportakkkoord. We vinden dat iedere inwoner de mogelijkheid moet hebben zich bij een sportvereniging aan te sluiten. De kosten voor onder andere contributie en sportkleding vergoeden we aan bewoners die dit niet zelf kunnen betalen. Dit doen we via het ondersteuningsfonds.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Het hebben van een goede gezondheid is een belangrijk onderdeel om optimaal te kunnen functioneren in de maatschappij. Voldoende beweging vermindert of verlaagt (toekomstige) gezondheidsklachten en de daarbij behorende kosten voor de samenleving. De versnelling van de woningbouwopgave betekent ook dat we steeds meer druk zullen zien op onze sportvoorzieningen.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We bezuinigen 10% op groot onderhoud en investeringen bij sport. Deze 10% reductie wordt met ingang van 2023 ingevuld door: 1. Het waar mogelijk uitstellen van investeringen/groot onderhoud; 2. Een bijdrage van de verenigingen in investeringen en groot onderhoud in de vorm van een lening (voorfinanciering door gemeente of garantstelling); 3. Structurele afspraken over indexering in lijn met andere investeringen; 4. Een plafond instellen voor eigen vermogen S&W en het meerdere terug laten vloeien in bestemmingsreserve investeringen en groot onderhoud sport.	In Q1 van 2023 is inzichtelijk hoe de 10% bezuiniging op groot onderhoud en investeringen bij sport wordt ingevuld
Sportveldzone Sterke sportverenigingen zijn essentieel, dus daar waar samenwerking dan wel fusie noodzakelijk is geworden, ondersteunt de gemeente die processen. We gaan verder met het toewerken naar clustering van sportvoorzieningen conform de visie op de Sportveldzone. We bekijken concreet de behoefte aan kleedkamervoorzieningen.	In 2023 hebben we zicht op de behoefte aan kleedkamervoorzieningen
Leefstijlakkkoord Hoe meer mensen willen sporten en bewegen, hoe beter dat is voor gezondheid en welzijn en hoe beter alle sportvoorzieningen in de gemeente gebruikt zullen worden. We zetten de ingezette lijn van het gecombineerde leefstijlakkkoord voort (bundeling van sport- en preventieakkkoord). De ingerichte stuurgroep beoordeelt de aanvragen voor financiering op basis van de uitvoeringsagenda.	Gehele collegeperiode
Sportakkkoord We verlengen het sportakkkoord ook voor komend jaar. Accenten leggen we bij het verder ontwikkelen van een vitale sportsector, kansengelijkheid in sport en bewegen, stimuleren van bewegen in het dagelijks leven.	We verlengen het sportakkkoord voor 2023

Bijzonderheden en aandachtspunten

Speciale aandacht is er voor het verbeteren van de mentale gezondheid van jongeren als gevolg van corona, en het zichtbaar maken en vergroten van de maatschappelijke waarde van topsport.

Het bundelen van sportvoorzieningen heeft als mogelijk voordeel dat achterlaatlocaties gebruikt kunnen worden als ontwikkellocatie voor bijvoorbeeld woningbouw. In overleg met verenigingen zullen we de beschikbare capaciteit optimaal benutten. Waar de noodzaak voor uitbreiding van capaciteit nodig is, zullen we in overleg met verenigingen bezien hoe dit kan worden gerealiseerd. De gemeente zal processen faciliteren, maar zal mede de verantwoordelijkheid voor realisatie en financiering bij de verenigingen leggen.

Evertshuis

Coalitieakkoord:

De exploitatie van het Evertshuis laat jaarlijks een fors tekort zien. Samen met betrokken partners komen we in 2022 tot een toekomstplan. Uitgangspunten in het toekomstplan zijn het behoud van de theater en bibliotheekfunctie en een sluitende exploitatie binnen de huidige financiële kaders. Dit betekent dat we kritisch kijken naar de overige functies binnen het gebouw. We onderzoeken hoe we functies kunnen toevoegen die bijdragen aan een sluitende exploitatie. Daarnaast onderzoeken we in 2022 of het terugverhuizen van het Klant Contact Centrum (KCC) en het Sociaal Team naar het gemeentehuis bijdraagt aan het realiseren van de gestelde doelen.

Opmerking: Waar KCC staat wordt Burgerzaken bedoeld.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Al jaren constateren we dat de exploitatie van het Evertshuis niet sluitend is. Gelet op onze financiële uitdagingen is het zaak dat we duidelijke keuzes voor de toekomst maken. Niet alleen om financiële redenen, maar ook omdat we functies als de bibliotheek en theater juist willen behouden.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
Op basis van het besluit van de raad in december wordt het voorstel voor het toekomstig gebruik van het Evertshuis nader uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd in Q2 2023. Parallel hieraan wordt een plan van aanpak voorbereid inzake de verhuizing van burgerzaken terug naar het gemeentehuis.	Vaststellen plan Evertshuis in gemeenteraad in Q2 2023. Bespreken plan van aanpak verhuizing burgerzaken Q2 2023.

Cultuur

Coalitieakkoord:

Cultureel erfgoed en monumenten

We vinden het belangrijk de vele cultuurhistorisch gezien waardevolle panden in de gemeente te behouden. De in 2021 doorgevoerde bezuiniging op subsidies voor onderhoud van cultuurhistorisch waardevolle panden per 2025, draaien we terug. Naast de focus op cultuurhistorisch waardevolle panden leggen we de komende jaren extra focus op cultuurhistorisch landschap.

Musea en cultuur

We blijven Het Kaas Museum in Bodegraven de komende jaren volgens afspraak ondersteunen. Dit onder de voorwaarden dat de gestelde doelen worden gerealiseerd, het bedrijfsleven ook een bijdrage aan Het Kaas Museum blijft leveren en Het Kaas Museum ook andere financieringsbronnen weet aan te boren. Ook het Streekmuseum in Reeuwijk-Brug blijven we ondersteunen. De plannen voor nieuwbouw dienen binnen de beschikbaar gestelde financiële kaders te blijven. We streven naar de verbreding van de functie van het Streekmuseum met bijvoorbeeld een bezoekerscentrum. Het initiatief Groene (H)Art Huys evalueren we begin 2023. Aan de hand van de evaluatie gaan we in gesprek over de wijze waarop we het initiatief voortzetten.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

We vinden het belangrijk dat cultuur laagdrempelig en toegankelijk is voor onze inwoners. Daarom ondersteunen we als gemeente het Evertshuis, Kaas Museum, Streekmuseum, maar ook andere initiatieven waar kunst en cultuur samengebundeld beleefbaar wordt gemaakt zoals het Groene (H)Art Huys. In de komende jaren is het belangrijk een heldere koers uit te zetten op het gebied van cultuur.

Wat gaat het college doen?

We gaan cultuurbeleid opstellen om tot een heldere koers op het gebied van cultuur te komen binnen de gemeente.

Mijlpalen

Vaststellen cultuurbeleid in 2024

Recreatie en toerisme

Coalitieakkoord:

Sinds de komst van Landal weten toeristen uit binnen- en buitenland de weg naar onze gemeente te vinden. Dit heeft een positief effect op de lokale economie en draagt bij aan het in stand houden van het goede voorzieningenniveau voor inwoners. Tegelijkertijd zorgen toeristen voor extra druk op bijvoorbeeld het plassegebied en in De Meije. Om deze gebieden enigszins te ontlasten, verleiden we toeristen om ook andere locaties in de gemeente te bezoeken.

De samenwerking binnen Cheese Valley zet Bodegraven-Reeuwijk samen met de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard en Woerden op de kaart als 'kaasregio'. Deze samenwerking zetten we in de komende jaren voort.

We vinden het belangrijk dat ook onze eigen inwoners op een toegankelijke manier gebruik kunnen maken van de recreatieve voorzieningen. Door een goede bewegwijzering en het promoten van diverse, soms onbekende wandel- en fietsroutes in onze gemeente, maken we de recreatiemogelijkheden zowel aan recreanten als aan onze eigen inwoners beter bekend.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Het vinden van een balans tussen de lusten van extra toerisme (inkomsten en meer voorzieningen voor onze eigen inwoners) en lasten (drukke en mogelijk overlast in bepaalde gebieden) is van belang voor het college.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We maken een Plan van Aanpak waarin we nader ingaan op welke focus we als college willen leggen op het gebied van recreatie en toerisme in de komende collegeperiode binnen de beschikbare financiële kaders.	We leggen het Plan van Aanpak in Q2 van 2023 voor aan de raad

Programma 6: Sociaal domein

Preventie

Coalitieakkoord:

Verbindingen binnen de samenleving, tussen inwoners, organisaties, verenigingen en geloofsgemeenschappen zijn van essentieel belang. Met elkaar maken we de samenleving krachtiger. Door het leggen van verbindingen en gericht te kiezen voor specifieke preventieve maatregelen, leveren we een bijdrage aan het tegengaan van eenzaamheid. We creëren een meer inclusieve samenleving waarin iedereen kan en mag meedoen.

Omdat de middelen schaars zijn, kijken we goed waar we als gemeente de grootste effecten kunnen bereiken. Belangrijke doelstellingen in dit verband zijn: het tegengaan van eenzaamheid en het vergroten van de samenredzaamheid (onder andere door activiteiten voor en door inwoners in bijvoorbeeld de Huizen van Alles en de jongerencentra). We zetten in op een samenhangend preventiebeleid binnen het sociaal domein. Hiermee verwachten we voor de langere termijn vormen van ondersteuning en escalatie van zorg te voorkomen.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

In het sociaal domein is het van groot belang om een preventiebeleid te ontwikkelen. Hoe meer inwoners, jong en oud, actief zijn – binnen de mogelijkheden die zij hebben, hoe beter dat is voor de gezondheid en hoe minder er beroep gedaan behoeft te worden op kostbare voorzieningen. Vanuit deze visie wordt gezocht naar een adequate verbinding met sportbeleid, vanuit een visie op welzijn, gezondheid en samenhang tussen beleidsvelden. Bij jongeren geldt in het bijzonder het belang van een integrale benadering vanuit jeugd- en jongerenwerk en veiligheidsbeleid.

Met een samenhangend preventiebeleid verwachten we voor de langere termijn vormen van ondersteuning en escalatie van zorg te voorkomen. Met de Routekaart Sociaal Domein (2020) is een goede beweging ingezet om meer grip op uitgaven te krijgen. De uitvoeringsagenda Preventie is echter toe aan herijking en actualisatie. De uitvoeringsagenda Preventie loopt samen op met de doorlopende aanpak op de andere uitvoeringsagenda's uit de routekaart: Maatwerk, Toegang en Inkoop. Voor sturing in het domein op de lange(re) termijn is het van belang om in te zetten op een aanpak ter versterking van de samenleving en de inwoner waarmee (toename van) problemen kan worden voorkomen. Dit vraagt om een goed doordacht proces samen met inwoners en maatschappelijke organisaties dat zich uiteindelijk ook moet vertalen in nieuw subsidiebeleid waarbij keuzes zijn gemaakt op welke preventieonderdelen wij willen investeren en welke organisaties daaraan uitvoering geven.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We geven uitvoering aan de routekaart Sociaal Domein "Besparen en Transformaties"	Gehele collegeperiode
We gaan een integraal plan van aanpak voor nieuw preventiebeleid en herijking van subsidiebeleid opstellen. Dit leidt tot nieuw preventie- en subsidiebeleid wat vervolgens geïmplementeerd zal worden.	Plan van aanpak in 2023 gereed, beleid en implementatie in 2024

Bijzonderheden en aandachtspunten

Door de relatief lage rijksbijdrage lopen we in het sociaal domein per definitie tegen budgettaire tekorten aan. Dit terwijl maatschappelijke ontwikkelingen, vergrijzing, tekorten arbeidsmarkt, vastlopende zorgketen, vastlopende woningmarkt, toenemende armoede, de financiële druk op dit domein vergroten. Doordat er in de uitvoeringswetten sprake is van zogenaamde open einde regelingen zijn de mogelijkheden voor sturing op het domein gering. De focus op kostenbeheersing draagt evenwel bij tot het beperken van budgettaire tekorten daar waar het mogelijk is.

De herinrichting van de preventieve aanpak van het sociaal domein vraagt keuzes op twee aspecten. Enerzijds een passend budget voor partijen om uitvoering te geven aan de doelstellingen in het preventieprogramma. Op voorhand is niet te voorspellen of dit proces tot een besparing of extra uitgaven gaat vragen. Wel is te constateren dat de inhoud van de huidige preventieve maatregelen als niet actueel en beperkt van omvang zijn aan te merken. De financiële situatie van de gemeente heeft daarin in de afgelopen jaren verlamkend gewerkt. Dit knelt met name op het gebied van het jongerenwerk (o.a. minimale aanwezigheid in dorpen en relatief weinig middelen t.o.v. andere gemeenten). Het tweede aspect betreft de vormgeving van het proces om te komen tot een vernieuwde aanpak.

Werk en inkomen

Coalitieakkoord:

In relatie tot Ferm Werk onderzoeken we de komende tijd of we met de huidige samenwerkingsvorm nog steeds de doelstellingen (voor onze inwoners) bereiken.

Schulden zijn een ander thema waar inzet op nodig is. We zetten in op het zo vroeg mogelijk signaleren van financiële problemen. Om iemands financiële positie structureel te verbeteren, is werk belangrijk. Een actieve arbeidsmarktbenadering vinden we daarom belangrijk.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Schuldhelpverlening

Door wereldwijde ontwikkelingen stijgen kosten voor iedereen fors (energiekosten, inflatie, etc.). Deze ontwikkelingen zijn zorgwekkend. Ze kunnen tot gevolg hebben dat meer mensen in de financiële problemen komen. Vroegtijdig signaleren van financiële problemen is van groot belang ter voorkoming van meervoudige problematiek. Een goede borging van de schuldhelpverlening zodat inwoners vroegtijdig en adequaat kunnen worden geholpen vinden we essentieel hierin.

Ferm Werk

Ferm Werk voert namens de gemeente Bodegraven-Reeuwijk onder andere de Participatiewet en het armoedebeleid uit. Ten behoeve van deze uitvoering is de verordenende bevoegdheid op het gebied van de Participatiewet gemandateerd aan Ferm Werk. Er is kritiek op de uitvoering van de regelingen Werk en Inkomen, Participatiewet en andere opgaven door de Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk. De kritiek is dermate, dat de samenwerking met Ferm Werk ter discussie is gekomen. In het coalitieakkoord is afgesproken te kijken naar de uitkomsten van een vergelijkend onderzoek naar de uitvoering van de Participatiewet van de Groene Hart Rekenkamer. Dit onderzoek is een benchmark over de uitvoering van de wet in de gemeenten in Regio Midden-Holland. De eerste resultaten van genoemd onderzoek zijn vooralsnog geen aanleiding om te stoppen met Ferm Werk. Wel zijn er flinke verbeterpunten te onderkennen: zowel binnen de uitvoeringsorganisatie Ferm Werk als in het opdrachtgeverschap van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk alsmede de uitvoeringsaspecten tussen gemeente en Ferm Werk in gezamenlijkheid.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
Gezien de opgaves waar we voor staan, gaan we integraal armoedebeleid opstellen. Eerste prioriteit heeft het nader uitwerken en uitvoeren van de bij de begroting 2023 aangenomen motie 3 Armoedebeleid. Specifiek werkt het college het kader voor ondersteuningsfonds nader uit en voert dit uit.	Armoedebeleid gereed in 2023. Uitvoering van het ondersteuningsfonds start in Q1 2023, monitoring in 2023.
We gaan de maatschappelijke gevolgen van inflatie en energiekosten nauwkeuriger monitoren.	Monitoring in 2023
We gaan de borging van schuldhelpverlening heroverwegen. We kopen dit nu in bij een (extern) bureau. De dienstverlening voldoet niet aan de door ons gewenste standaarden. Zo snel als mogelijk willen we schuldhelpverlening zodanig borgen dat het een bijdrage levert aan het vroegtijdig signaleren en voorkomen van problematische schulden zodat duurzame financiële zelfredzaamheid wordt gerealiseerd. Hierdoor kan de negatieve zorgspiraal worden doorbroken. We vinden het belangrijk snel maar ook zorgvuldig tot een besluit te komen.	Zo vroeg mogelijk in 2023 een besluit nemen over betere borging schuldhelpverlening
Het is belangrijk om de nieuwe borging van schuldhelpverlening in 2023 te monitoren en te evalueren. Dit geeft ons de mogelijkheid waar nodig bij te sturen.	Evaluatie inrichting schuldhelpverlening eind 2023
Mede aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek van de Groene Hart Rekenkamer gaan we samen met Ferm Werk aan de slag om verbeteringen door te voeren. Hierover maken we concrete afspraken.	Afspraken Ferm Werk en doorvoeren verbeteringen in Q1 2023

Bijzonderheden en aandachtspunten

Schuldhelpverlening is een schakel in het sociaal domein en dient te passen in het geheel van de keten aan zorg die we leveren in het sociaal domein. Het beter borgen en overdragen van dossiers vraagt veel zorgvuldigheid. Het is zeer onwenselijk dat er gaten vallen in de dienstverlening. Aansluiten bij samenwerkingen van buurgemeenten is een mogelijkheid maar ook hiervan moeten de consequenties, voor- en nadelen goed in beeld zijn voor besluitvorming kan plaatsvinden.

De variant van een nieuwe aanbesteding duurt 6 maanden en vergt een stevige tijdsinvestering. Een ander aandachtspunt is dat gezien de huidige maatschappelijke ontwikkelingen het niet onrealistisch is dat de uitgaven voor schuldhelpverlening zullen toenemen in de komende jaren. Meer investeren aan de voorkant kan echter ook zorgen voor minder uitgaven aan de achterkant door via preventie te sturen op minder uitkeringen.

Jeugdzorg en Wmo

Coalitieakkoord:

'In 2020 is met de Routekaart sociaal domein een beweging ingezet. Het doel van deze beweging is de kosten binnen het sociaal domein onder controle te krijgen. Een groot deel van het tekort ontstaat door de uitgaven aan de jeugdzorg. De vergoeding die de gemeente Bodegraven-Reeuwijk vanuit het rijk ontvangt is in vergelijking met andere gemeenten laag. Dit terwijl de opgave waar Bodegraven-Reeuwijk voor staat niet significant kleiner is. De komende tijd zullen we de scheve verdeling van het geld, en de financiële tekorten die hierdoor in de gemeente ontstaan, actief onder de aandacht brengen in Den Haag. Dit doen we samen met de regio en de gemeenten die in een vergelijkbare situatie zitten. We zetten in op het maken van keuzes die bijdragen aan een effectieve en efficiënte inzet van middelen. Hiervoor is naast de professionele zorgverlenende blik ook een zakelijke blik nodig binnen het Sociaal Team. De duur van beschikkingen niet langer laten zijn dan noodzakelijk is voor

ons een belangrijk uitgangspunt. Omdat de middelen schaars zijn, kijken we goed waar we als gemeente de grootste effecten kunnen bereiken. Belangrijke doelstellingen in dit verband zijn: het tegengaan van eenzaamheid en het vergroten van de samenredzaamheid (onder andere door activiteiten voor en door inwoners in bijvoorbeeld de Huizen van Alles en de jongerencentra). We zetten in op een samenhangend preventiebeleid binnen het sociaal domein. Hiermee verwachten we voor de langere termijn vormen van ondersteuning en escalatie van zorg te voorkomen.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Het is belangrijk de uitvoering van de Routekaart Sociaal Domein op het onderdeel (uitvoeringsagenda) maatwerkvoorzieningen Jeugd en Wmo voort te zetten om een beweging te maken tot beheersing van kosten. Een sleutelpositie in deze heeft het Sociaal Team dat onder andere toegang verleent tot de voorzieningen. Het is hierbinnen belangrijk de gevonden samenwerking met huisartsen en het onderwijs te continueren. Dit ten behoeve van het vroegtijdig signaleren van problemen en het laagdrempelig en kortdurend ondersteunen door het Sociaal Team.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We gaan verder met de Routekaart Sociaal Domein "Besparen en Transformeren" (2020). We zetten hierbij in op maatwerk in het Sociaal Domein en sturen op zorgzwaarte/zorgduur in beschikkingen bij verstrekking van individueel maatwerk.	Afspraken Ferm Werk en doorvoeren verbeteringen in Q1 2023
Ten aanzien van de toegang in het Sociaal Domein (Wmo en Jeugdzorg) zetten we de volgende stappen: <ul style="list-style-type: none"> We voeren een externe evaluatie uit op de werking en organisatie van het Sociaal Team We evalueren de samenwerking van het Sociaal Team met onderwijs en huisartsen We bepalen een toegangsmodel voor het Sociaal Domein (Jeugd en Wmo) vanaf 2025 en verder 	Externe evaluatie Sociaal Team in 2024 Evaluatie samenwerking Sociaal Team, huisartsen en onderwijs in 2024 Nieuw toegangsmodel Jeugd en Wmo in 2024 gereed
We zetten het regionale contractmanagement maatwerkvoorzieningen Jeugd en Wmo door: <ul style="list-style-type: none"> We gaan door met het programma Sturen op Kosten. Het doel van dit programma is om er door middel van contractmanagement voor te zorgen dat tekorten niet verder oplopen. In regionaal verband zetten we in op het verkrijgen van meer middelen uit het rijk voor de uitvoering van de Wmo en de Jeugdzorg. 	Gehele collegeperiode We starten een lobby in 2023

Bijzonderheden en aandachtspunten

De personele capaciteit van het Sociaal Team is weliswaar recentelijk op orde maar blijft, mede ingegeven door de eigenschappen van het werk (complexe casuïstiek, huidige zorgdruk en arbeidsmarkt, etc.) een continue aandachtspunt. Voldoende en continue beleids capaciteit in het sociaal domein is een aandachtspunt. Door de relatief lage rijksbijdrage zijn er per definitie budgettaire tekorten. De focus op kostenbeheersing draagt evenwel bij tot het beperken daar waar we kunnen. In de begroting voor de komende jaren is een restant van de taakstelling uit de routekaart van 2020 niet gerealiseerd. De afgelopen jaren is in de kwartaal rapportages telkens gerapporteerd dat er nog een gedeelte ingevuld moest worden. Het restant van de taakstelling is respectievelijk ca. € 500.000,- in 2023 en ca. € 300.000,- in de daarop volgende jaren. In dit kader is het van belang te benoemen dat veel regelingen zogenaamde openeinde regelingen van rijkswege betreffen. Deze zijn voor ons niet beïnvloedbaar en voeren wij uit in opdracht van rijk of provincie.

Regionale inkoop Jeugd en Wmo 2025

Coalitieakkoord:

We vinden keuzevrijheid voor onze inwoners belangrijk, maar zien ook dat het huidige aantal zorgaanbieders leidt tot onevenredig hoge kosten. We gaan de komende periode stevig inzetten op inkoop- en contractmanagement om de grip op de zorgaanbieders te verstevigen. Bij de voorbereiding van de nieuwe aanbesteding, die in 2025 ingaat, kijken we nadrukkelijk naar de wijze waarop andere regio's hun inkoop- en contractmanagement georganiseerd hebben.'

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Een van de doelen is om de versnippering van het zorglandschap tegen te gaan en om de beheersbaarheid te vergroten. De verscherping van de inkoopvoorwaarden en de inzet op (regionale) preventie hebben als mededoel om ook de kosten beheersbaar te krijgen.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We bereiden samen met onze partners het regionale inkoopproces voor.	Afronding inkooptraject in Q1 2024

Bijzonderheden en aandachtspunten

De uitdagingen waarbij in het inkoopproces tegenaan gelopen wordt zijn divers en veelal gerelateerd aan het verdelen van schaarse middelen (en menskracht), de beschikbaarheid van kwalitatieve hulp en ondersteuning en het organiseren van een overzichtelijk hulp- en ondersteuningsaanbod (zowel binnen de sociale basis als het maatwerk).

Binnen het inkooptraject zijn er diverse onzekerheden. In de landelijke Hervormingsagenda, welke in Q4 van dit jaar wordt vastgesteld, wordt hard gewerkt aan nieuwe hervormingen en bezuinigingsplannen om de jeugdhulp op termijn weer op orde te krijgen, zowel financieel als inhoudelijk. De staatssecretaris heeft hier al een voorzet gegeven in zijn op 13 mei 2022 aan de Tweede Kamer verzonden brief Hervormingen Jeugdzorg10. De hierin opgenomen intenties kunnen verregaande gevolgen gaan hebben voor het inkoopproces op het gebied van jeugd, zoals:

- Het werken met lokale regio's (Midden-Holland voldoet nu niet aan de 60.000 jeugdigen drempel);
- Voorkeur voor 'geen open house inkoop' (op dit moment heeft Midden-Holland meer dan 250 aanbieders gecontracteerd). Uit onderzoeken volgt dat dit aandachtspunten oplevert, zoals leveranciers die van elkaar niet weten of en waar zij elkaar aanvullen, en de enorme administratieve rompslomp die deze inkoopvariant met zich mee brengt.

De Hervormingen Jeugdzorg hebben hun weerklank in het regionale inkoopproces Jeugd & Wmo 2025. Het is dus belangrijk dat daar eensluidende keuzes worden gemaakt bij het voorbereiden van de inkoopkaders, zodat tijdig de juiste vertaalslag kan worden gemaakt naar het lokale beleid.

Met betrekking tot de huidige regionale inkoop blijven we deze bewaken, bijsturen en afstemmen (beheersen) gedurende de resterende looptijd tot 2025.

Programma 7: Duurzaamheid en milieu

Routekaart klimaatneutraal en RES

Coalitieakkoord:

We blijven de komende jaren inzetten op energiebesparing en duurzame energieopwekking. We zorgen ervoor dat te nemen maatregelen passen bij de karakteristieke kenmerken van onze gemeente. We pakken door, maar zijn ook realistisch. We laten de doelstelling om in 2035 klimaatneutraal te zijn los, omdat dit (financieel) niet realistisch is. In het Nationaal Klimaatakkoord is een CO2-reductie afgesproken van 49% in 2030 en 95% in 2050. In het nieuwe regeerakkoord is de doelstelling voor CO2-reductie verhoogd naar minimaal 55% reductie in 2030. We committeren ons aan deze landelijke doelstellingen. Als het haalbaar is, doen we ten minste 5% meer. Voorwaarde is dat extra rijksmiddelen voor gemeenten beschikbaar worden gesteld.

In 2021 is de Regionale Energiestrategie (RES) vastgesteld. Samen met de regio werken we de RES verder uit om zoekgebieden en projecten verder te concretiseren en te komen tot daadwerkelijke uitvoering.

In de toekomstvisie Bodegraven-Reeuwijk: Knooppunt in het Groene Hart wordt het belang van het behoud van de identiteit van de natuur en veenweidelandschap met open zichtlijnen in de gemeente benadrukt. In de RES heeft de gemeenteraad de volgorde van de te nemen maatregelen unaniem vastgelegd. Als deze maatregelen op termijn niet toereikend blijken te zijn voor het behalen van de opgave, verkennen we de mogelijkheden voor windenergie opnieuw. De gemeenteraad en onze inwoners betrekken we hier nadrukkelijk en tijdig bij. Agrariërs spelen een belangrijke rol bij het opwekken van duurzame energie. We maken daarom eenvoudige bestemmingen mogelijk. Zo creëren we onder andere ruimte voor kleinschalige windenergie. Hier stellen we een duidelijk afwegingskader voor op. Binnen deze kaders hebben we ook aandacht voor het voorkomen van overlast.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

We vinden het belangrijk onze verantwoordelijkheid te nemen. De komende jaren willen we daarom grote stappen inzake het realiseren van de verschillende algemene klimaatdoelstellingen zetten. We willen het niet bij voornemens houden, maar echte resultaten bereiken. We zijn hierbij afhankelijk van het rijk en voldoende rijksmiddelen. Bij de verdere uitwerking van de RES vinden we het belangrijk zelf aan het roer te blijven staan. Op deze manier willen we borgen dat de opwekking van duurzame energie en het behoud van de identiteit van de natuur en het veenweidelandschap met elkaar in balans zijn.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We stellen een startnotitie 'Routekaart & Actieprogramma Duurzaamheid' op en bespreken deze met de raad. De oproep uit de motie 'Klimaat Begroten' van 8 november 2022 wordt meegenomen in het Actieprogramma Duurzaamheid.	Startnotitie gereed in Q1 2023
We gaan het duurzaamheidsbeleid van de gemeente in lijn brengen met de landelijke doelstellingen. Hiertoe leggen we een geactualiseerde routekaart richting klimaatneutraliteit voor aan de raad.	Geactualiseerde routekaart gereed in Q2 2023
Samen met de regio werken we de RES verder uit.	We werken de RES verder uit in 2023/24
We stellen een afwegingskader op voor kleinschalige opwekking van windenergie.	Afwegingskader kleinschalige wind gereed in Q4 2022

Bijzonderheden en aandachtspunten

Besluiten vanuit het rijk hebben een grote invloed op onze mogelijkheden om onze duurzaamheidsambities te realiseren. We willen daarom meer focus leggen op het stimuleren van maatregelen waar inwoners en ondernemers zelf invloed hebben. Denk bijvoorbeeld aan zaken als isoleren en energiebesparing.

We gaan inwoners actiever informeren en betrekken bij lopende activiteiten en subsidiemogelijkheden op het gebied van duurzaamheid. In het kader van het betrekken van inwoners blijven we ook de kinderklimaatop organiseren.

Energie besparen

Coalitieakkoord:

We stimuleren initiatieven op het gebied van energiebesparing. In het bijzonder stimuleren we initiatieven op het gebied van isolatie en zonnepanelen op daken. We faciliteren inkoopacties en promoten de kosteloze gesprekken met energiecoaches.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Door de stijgende prijzen dreigen veel lagere en middeninkomens in financiële problemen te komen. Daarnaast valt ook veel te winnen op het gebied van onze duurzaamheidsdoelstellingen. In de transitievisie warmte zijn wijkuitvoeringsplannen opgenomen die een bijdrage kunnen leveren aan de opgaven waar we voor staan. De ontwikkelingen op energie- en klimaatgebied in de afgelopen periode, zorgen voor een grotere urgentie om op korte termijn met energiebesparing aan de slag te gaan.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We starten een pilot waarin we energieklussers inzetten om kleine isolatiemaatregelen te realiseren in woningen.	Start pilot voor kleinschalige isolatie in 2023
We gaan aanvullende maatregelen nemen voor energiebesparing. Hierbij wordt gedacht aan plannen als een 'witgoedregeling'. De pilot hiervoor wordt gefinancierd vanuit een specifieke uitkering (SPUK) vanuit het rijk.	Start pilot voor energiebesparing in 2023
Op basis van bovengenoemde pilot ontstaat meer kennis op het gebied van isolatie en energiebesparing binnen onze gemeente. Deze kennis zetten we in voor een grootschalige isolatiecampagne die we gaan opzetten om zoveel mogelijk woningen te isoleren.	Start isolatiecampagne in 2023

Bijzonderheden en aandachtspunten

Dit onderwerp heeft in potentie veel invloed op de vraag naar schuldhulpverlening. Indirect kunnen isolatie en energiebesparing een belangrijke bijdrage leveren aan het voorkomen van financiële problemen bij inwoners als gevolg van hoge energielasten. Daarbij heeft energiearmoede onze nadrukkelijke aandacht.

Afval, grondstof, schoon

Coalitieakkoord:

We zetten in op een sobere en doelmatige milieustraat die voldoet aan de wettelijke verplichtingen. De huidige milieustraat verbouwen we in 2023. De snelle ontwikkelingen op het gebied van afvalverwerking en de financiële positie van de gemeente, maken dat we het doen van grote investeringen op dit moment niet wenselijk achten. Daarnaast hanteren we het uitgangspunt dat bedrijven in onze gemeente, net als in veel andere gemeenten, zelf verantwoordelijk worden voor het afvoeren van afval. Door kosten te besparen op afval brengen we de afvalstoffenheffing vanaf 2023 met 5% omlaag.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

De transitie die we doorlopen is van afval naar grondstof naar hergebruik. De kwaliteit van wat we inzamelen als grondstof wordt steeds belangrijker. Zowel qua acceptatie-eisen bij de verwerker als het toenemen van de waarde (marktwerking).

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
<p>We voeren een kostenbesparing door op afval en schoon zodanig dat de afvalstoffenheffing in 2023 5% daalt (exclusief inflatiecorrectie). Dit doen we onder andere door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalisatie wijkinzamelingsmiddelen en het stoppen met de afvalpassen • We beperken de kostenstijging door collectieve inkoop via Cyclus en realiseren besparingen op verwerking en transport. • We doen een impactanalyse van het stoppen met bedrijfsafval. 	<p>In 2023 besparen we 5% op de afvalstoffenheffing (exclusief inflatiecorrectie)</p>
<p>De milieustraat knappen we sober en doelmatig op.</p>	<p>Q1 2024 verbouwing milieustraat gereed</p>

Bijzonderheden en aandachtspunten

We stimuleren ook eigenverantwoordelijkheid en samenwerking tussen vrijwilligers, circulaire ondernemers en bijvoorbeeld *containeradoptie*.

Programma 8: Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Versnellen woningbouw

Coalitieakkoord:

We geven prioriteit aan het versnellen van woningbouw. We spreken hierbij de forse ambitie uit om de woningbouwproductie op te voeren van 180 naar ruim 250 woningen per jaar. Passend bij de behoefte van onze dorpen. Zo houden we onze dorpen vitaal, bijvoorbeeld met seniorenappartementen of door het splitsen van woningen. We zetten in op binnenstedelijke locaties, maar gaan ook aan de slag met nieuwe uitleglocaties. Bij binnenstedelijke locaties zoeken we naar mogelijkheden om te verdichten, vervallen locaties op te knappen en/of de hoogte in te gaan. Dit onder de voorwaarde dat een goede ruimtelijke inpassing mogelijk is. Grotere uitleglocaties realiseren we voornamelijk in Bodegraven.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Met het verhogen van de woningbouwproductie voorzien we in een grote vraag en blijven we een aantrekkelijke gemeente om te wonen en (voor) te werken. Op dit moment is er concreet zicht op de bouw van gemiddeld 210 woningen per jaar. Om het aantal nieuwe woningen per jaar te kunnen verhogen naar 250 moet direct actie worden ondernomen. Woningbouwplannen hebben een lange aanlooptijd, daarnaast is er altijd risico op planuitval en planvertraging. Daarom is het ook belangrijk nu al een basis te leggen om ook na 2026 een ambitieuze bouwproductie te kunnen voortzetten.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
<p>We gaan een uitwerkingsplan opstellen waarin de benodigde stappen worden benoemd welke noodzakelijk zijn om de woningbouwproductie op te voeren tot 250 woningen per jaar. Hierin wordt onder andere nader ingegaan op het borgen van voldoende ambtelijke capaciteit, de samenwerking met marktpartijen, het inzetten op de meest kansrijke projecten, het bouwen van woningen voor de juiste doelgroepen en een kwalitatieve en toekomstbestendige leefomgeving.</p>	<p>Uitwerkingsplan versnelling woningbouw in Q2 2023 bespreken met raad</p>
<p>We gaan de Toekomstvisie op onderdelen concreter uitwerken in gebiedsvisies en plannen, te beginnen in de zogenaamde Oude Rijnzone in Bodegraven Noord. Onder andere hieruit moeten dan concrete projecten voortkomen die tot realisatie komen in de periode vanaf 2025. Voor zowel de korte als de middellange termijn zetten we zowel in op binnenstedelijke locaties als op nieuwbouw aan de randen.</p>	<p>Uitwerking Toekomstvisie 2023/24</p>
<p>In de gebiedsontwikkeling van Bodegraven Noord nemen we de realisatie van 10 tot 12 nieuwe woonwagendplaatsen mee.</p>	<p>Uiterlijk gereed in Q4 2025</p>

Bijzonderheden en aandachtspunten

Vanuit de financiële positie van de gemeente kiezen we vooralsnog voor een behoudende grondstrategie. We zijn vooralsnog zeer terughoudend met het zelf kopen van gronden ten behoeve van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. We hebben op dit moment slechts zeer beperkt de mogelijkheden om financiële risico's die grondaankopen met zich meebrengen op te vangen.

Noot vanuit het college: We sturen en stimuleren waar het kan. Gezien onze geringe grondposities zijn we ons bewust van externe invloedfactoren zoals marktomstandigheden, stijgende prijzen, krapte in de arbeidsmarkt en planning van ontwikkelaars. Op basis van de plannen die lopend en bekend zijn is er zicht op een stijging tot gemiddeld 210 woningen per jaar. We zoeken naar mogelijkheden om een verdere versnelling in gang te zetten.

Tijdelijke woningen

Coalitieakkoord:

De behoefte aan woningen voor starters, spoedzoekers en statushouders is structureel hoog. We gaan daarom samen met de woningcorporaties op zoek naar locaties waar we snel tijdelijke woningen kunnen realiseren. Dit vooruitlopend op definitieve locaties.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

De woningmarkt zit op slot. Woningcorporaties zien de vraag naar sociale huurwoningen toenemen, tegelijkertijd neemt het aantal mutaties in hun woningvoorraad af. Daarnaast doen steeds meer bijzondere doelgroepen een beroep op de corporaties. De urgentie om passende huisvesting te realiseren neemt hierdoor in rap tempo toe. Enige tijd terug hebben gemeenten een versnellingsopgave gekregen van het rijk. Hierover is de gemeenteraad geïnformeerd via Raadsinformatiebrief nr. 49. Aan deze versnellingsopgave zijn onlangs de afspraken toegevoegd die het rijk, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Veiligheidsberaad en het Interprovinciaal Overleg met elkaar hebben gemaakt over het plegen van extra inzet ten behoeve van het realiseren van flexwoningen. Deze flexwoningen zijn bedoeld voor een combinatie van starters, spoedzoekers en statushouders.

De ambitie is om deze flexwoningen binnen 2 jaar te realiseren. In dit verlengde spannen we ons met het bedrijfsleven in om 100 tijdelijke woningen voor arbeidsmigranten te realiseren.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
Vooruitlopend op definitieve woningbouw werken we samen met de woningcorporaties aan het snel, maar ook zorgvuldig realiseren van 40 tot 100 tijdelijke woningen. Tijdelijk betekent dan 10 tot maximaal 15 jaar. De doelgroep die in aanmerking komt voor deze tijdelijke woningen bestaat uit een combinatie van starters, spoedzoekers en statushouders.	Realisatie tijdelijke woningen uiterlijk in 2024
In aanvulling op bovengenoemde tijdelijke woningen spannen we ons samen met het bedrijfsleven in om 100 tijdelijke woningen voor arbeidsmigranten te realiseren.	Gehele collegeperiode

Bijzonderheden en aandachtspunten

Wij hechten groot belang aan open en transparante besluitvorming bij de totstandkoming en realisatie van de plannen voor tijdelijke woningen.

Natuur en Landbouw

Coalitieakkoord:

Veehouderij en sierteelt zijn de belangrijkste agrarische sectoren in onze gemeente. Agrariërs leveren een grote bijdrage aan onze voedselproductie. Daarnaast dragen zij nadrukkelijk bij aan het beheer en behoud van onze karakteristieke veenweidelandschappen en natuurgebieden. We vinden het belangrijk dat onze agrariërs ook in de toekomst de rol van beheerder kunnen blijven vervullen. We helpen hen hier graag bij en denken mee over innovaties. Bij inrichtingsplannen van vanuit het rijk opgelegde natuurgebieden, kiezen we voor de combinatie van agrarisch gebruik, versterking van natuurwaarden en behoud van het karakteristieke veenweidelandschap. We staan kritisch tegenover afplaggen (het verwijderen van de bovenste grondlaag). Daar waar het binnen onze invloedssfeer ligt, beperken we dit tot een minimum.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

Het zijn moeilijke en onzekere tijden voor de agrarische sector. Thema's als bodemdaling, stikstof – en CO2 reductie hebben groot effect op het toekomstperspectief van de agrariërs. Tegelijkertijd beseffen wij ons ook dat het noodzakelijk is te komen tot reductie van onder andere stikstof en CO2.

Wij willen daarom een luisterend oor zijn voor de agrarische sector. Wij hebben als gemeente de oplossing niet voorhanden en kunnen de doelstellingen en opgaven vanuit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering niet veranderen. Wel zijn we van harte bereid mee te denken over de grote opgaven waar de agrarische sector voor aan de lat staat. Wij vragen nadrukkelijk om aandacht en regie vanuit het rijk en de provincie.

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We dragen bij aan het maken van een gebiedsplan voor de Middelburg Tempel-polder voor een duurzaam beheer van de polder	Q3 2023: Opleveren gebiedsplan MT-Polder
We maken natuurontwikkeling mogelijk in kader van het programma Gouwe Wiericke, zonder dat het de belangen van de agrarische sector onevenredig schaadt.	Q1 2023: vaststellen definitief ontwerp Bodegraven Noord Q2 2023: vaststellen wijzigingsplan Bodegraven-Noord
We werken onder de regie van de provincie en onder andere de agrarische sector) samen aan gebiedsplannen (waaronder de Gebiedsgerichte aanpak Nieuwkoopse plassen) die in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied door het Rijk moeten worden opgesteld	Q3 2023: Opleveren gebiedsplannen

Omgevingswet

Coalitieakkoord:

We bereiden ons voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit doen we door de richtlijnen te volgen zoals die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn geformuleerd. We vinden het belangrijk dat vertraging van bouwprojecten door de invoering van de wet tot een minimum beperkt blijft.

Waarom heeft dit onderwerp prioriteit?

De Omgevingswet is opnieuw uitgesteld en gaat dus niet in op 1 januari 2023. Het is essentieel om tijdig te kunnen voldoen aan de minimale eisen van de Omgevingswet om te voorkomen dat bouwprojecten onnodig vertraging oplopen. Ook is het van belang dat de ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad goed geïnformeerd zijn over de veranderingen en wijzigingen ten opzichte van bestaande wetgeving.

Bijzonderheden en aandachtspunten

Wat gaat het college doen?	Mijlpalen
We gaan een ambtelijk en bestuurlijk informatietraject starten zodat iedereen goed is voorbereid op de invoering van de Omgevingswet.	Informatietraject Omgevingswet in 2023
We laten het plan van aanpak voor de implementatie van de Omgevingswet tot 2030 vaststellen, zodat de invoering beter geïntegreerd wordt. Hiermee zetten we de Omgevingswet zo optimaal mogelijk in, zodat de invoering niet tegen de uitvoering van het coalitieakkoord gaat werken. Bij dat plan van aanpak zit ook een meerjarenbegroting inclusief de nog te ontvangen Rijksbijdragen.	Plan van aanpak implementatie Omgevingswet juni 2023

De implementatie van de Omgevingswet is een proces dat volop in beweging is. Op basis van voortschrijdend inzicht, de richtlijnen van de VNG en kennis van specialisten, geven we dit implementatietraject vorm. Wekelijks komen er nieuwe inzichten en informatie binnen, waardoor er voortdurend aanpassingen moeten worden doorgevoerd. Wanneer dit een groot effect heeft op de middelen wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

The background features a large green area at the top and bottom. A diagonal band of blue and orange shapes runs from the top-left towards the bottom-right. The blue shape is a large triangle on the left, and the orange shape is a parallelogram-like strip that overlaps the blue one and extends towards the right. The text is centered in a white horizontal band that crosses the diagonal shapes.

Collegeprogramma - 13 december 2022